

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»**

Факультет соціології і права

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. декана факультету
соціології і права

_____ Я.Ю. Цимбаленко
(підпис)

« ____ » _____ 20__ р.

**Підприємницьке право
РОБОЧА ПРОГРАМА
кредитного модуля**

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

спеціальність всі

освітня програма всі

спеціалізація всі

форма навчання заочна

Ухвалено методичною комісією
факультету соціології і права

Протокол від _____ 20__ р. № _____

Голова методичної комісії

_____ К.Л. Попов

(підпис)

« ____ » _____ 20__ р.

Робоча програма кредитного модуля “Підприємницьке право”
складена відповідно до програми навчальної дисципліни “Підприємницьке право”.

Розробник робочої програми:

викладач кафедри публічного права Іщенко Владислав Вікторович

_____ (підпис)

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри публічного права

Протокол від «___» _____ 20__ року № ___

Завідувач кафедри

_____ Д.О. Маріц
(підпис)

«___» _____ 20__ р.

1. Опис кредитного модуля

Рівень ВО, спеціальність, освітня програма, форма навчання	Загальні показники	Характеристика кредитного модуля
Рівень ВО перший (бакалаврський)	Назва дисципліни, до якої належить кредитний модуль Підприємницьке право	Лекції 6 год.
Спеціальність всі	Цикл загальної підготовки (блок Правові навчальні дисципліни)	Семинарські 2 год.
Освітня програма всі	Статус кредитного модуля за вибором студентів	Лабораторні (комп'ютерні практикуми) немає
Спеціалізація всі	Семестр 6	Самостійна робота 24 год. , у тому числі на виконання індивідуального завдання 10 год.
		Індивідуальне завдання немає
Форма навчання денна	Кількість кредитів (годин) 2 (60)	Вид та форма семестрового контролю залік; усний

Значення кредитного модуля “Підприємницьке право” полягає у формуванні у студентів правих компетенцій (отриманні знань норм законодавства України, що регулює підприємницьку діяльність; здатностей розуміти норми чинного законодавства України, що регулює підприємницьку діяльність, та застосовувати їх до конкретних ситуацій в майбутній професійній і практичній діяльності та в повсякденному житті).

Кредитний модуль “Підприємницьке право” перебуває у певному зв'язку з кредитними модулями інших дисциплін циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки студентів. Такими дисциплінами, зокрема, є: історія, філософія, логіка, економічна теорія (основи економіки), психологія, соціологія та ін. Ці дисципліни створюють загальну світоглядну та методологічну основу для сприйняття студентами дисципліни “Підприємницьке право”.

2. Мета та завдання кредитного модуля

2.1. Метою кредитного модуля “Підприємницьке право” є:

- формування у студентів знань норм чинного законодавства України, що регулює підприємницьку діяльність;
- здатності розуміти норми чинного законодавства України, що регулює підприємницьку діяльність, та застосовувати їх до конкретних ситуацій в майбутній професійній та практичній діяльності.

2.2. Основні завдання кредитного модуля.

Основним завданням кредитного модуля є: засвоєння студентами комплексу знань про поняття, систему і роль підприємницького права в сучасних умовах, про основні принципи та інститути підприємницького права, набуття теоретичних знань і практичних навичок застосування норм законодавства України, що регулює підприємницьку діяльність, у процесі своєї професійної та практичної діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти після засвоєння кредитного модуля мають продемонструвати такі результати навчання:

знання:

- системи законодавства України, що регулює підприємницьку діяльність, його термінології;
- сутність, специфіку, методи та принципи та види підприємницької діяльності;
- статусу, видів та основних організаційно-правових форм суб’єктів підприємницької діяльності (фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб (господарських товариств, підприємств, їх об’єднань тощо));
- порядку і способів утворення та припинення суб’єктів підприємницької діяльності;
- порядку, процедури та особливостей державної реєстрації створення та припинення суб’єктів підприємницької діяльності (фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб), а також підстав та порядку внесення змін до відомостей про них;
- порядку здійснення державного нагляду (контролю) у сфері підприємницької діяльності (зокрема, порядку проведення перевірок суб’єктів підприємницької діяльності контролюючими органами тощо);
- порядку ліцензування та отримання дозволів на здійснення видів підприємницької діяльності;
- змісту своїх прав і свобод у сфері підприємницької діяльності, їх гарантій та способів захисту;

уміння:

- орієнтуватись у системі законодавства України, що регулює підприємницьку діяльність, та його застосовувати на практиці;
- володіти основними поняттями підприємницького права;
- самостійно використовувати набуті теоретичні знання з підприємницького права та знання чинного законодавства України, що регулює підприємницьку діяльність, для вирішення питань, що виникають у процесі своєї професійної та практичної діяльності;
- моделювати способи реалізації свого права на підприємницьку діяльність та інших прав і свобод у сфері підприємницької діяльності;
- виявляти порушення своїх прав та законних інтересів у сфері підприємницької діяльності в рішеннях, діях та бездіяльності органів державної влади в конкретних ситуаціях;
- ефективно захищати свої права та свободи у сфері підприємницької діяльності з органами державної влади, юридичними особами та іншими громадянами.

3. Структура кредитного модуля

Назви розділів і тем	Всього	Кількість годин
		у тому числі

		Лекції	Практичні (семінарські)	СРС
1	2	3	4	6
Тема 1. Поняття, система та джерела підприємницького права.	2	0	0	2
Тема 2. Поняття та види підприємницької діяльності.	3	1	0	2
Тема 3. Суб'єкти підприємницької діяльності.	3	1	0	2
Тема 4. Порядок створення та припинення суб'єктів підприємницької діяльності.	4	1	1	2
Тема 5. Порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності.	6	1	1	4
Тема 6 Правовий статус окремих видів юридичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності.	8	2	0	6
Тема 7. Державний контроль (нагляд) за здійсненням підприємницької діяльності.	4	0	0	4
Тема 8. Ліцензування та дозвільна система у сфері підприємницької діяльності.	4	0	0	4
Тема 9. Підприємницький договір.	4	0	0	4
Тема 10. Відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності.	4	0	0	4
Домашня контрольна робота	10	0	0	10
Залік	8	0	2	6
Всього годин	60	6	4	50

4. Лекційні заняття

Лекція 1 (0,5). Поняття та види підприємницької діяльності (1 година).

1. Поняття та ознаки підприємницької діяльності.
2. Принципи підприємницької діяльності.
3. Види підприємницької діяльності.
Завдання на СРС:
  1. Визначення підприємницької діяльності в різних нормативно-правових актах, науковій та навчальній літературі.
  2. Визначення господарської діяльності в різних нормативно-правових актах.
  3. Співвідношення понять “підприємницька діяльність”, “підприємництво”, “господарська діяльність”, “бізнес”, “незалежна професійна діяльність”.
  4. Державне регулювання підприємницької діяльності.
  5. Державна підтримка малого підприємництва.
Література: базова: 1-10; допоміжна: 2, 7, 10, 16-24, 31-33, 36, 38, 43, 44, 46, 50, 53, 55, 57, 65, 67, 71, 74, 75, 77-80, 84, 87-90; НПА: 1, 5-8, 28.

Лекція 1 (0,5). Суб'єкти підприємницької діяльності (1 година).

1. Поняття та ознаки суб'єктів підприємницької діяльності.
2. Види суб'єктів підприємницької діяльності.
3. Фізичні особи як суб'єкти підприємницької діяльності.
4. Юридичні особи як суб'єкти підприємницької діяльності.
Завдання на СРС:

1. Категорії фізичних осіб, яким заборонено займатися підприємницькою діяльністю.
2. Види господарської діяльності, які не мають права здійснювати фізичні особи – підприємці.
3. Умови здійснення підприємницької діяльності.
4. Правовий режим майна суб'єктів підприємницької діяльності.
Література: базова: 1-10; допоміжна: 2, 7-9, 10, 16-24, 31-33, 35, 36, 38, 43, 44, 46, 50, 53, 55, 57, 58, 65, 67, 71, 74, 75, 77-80, 84, 87-90; НПА: 1, 4-6, 8-9, 15, 17, 27, 29, 30.

Лекція 2 (0,5). Порядок створення та припинення суб'єктів підприємницької діяльності.

1. Порядок та способи створення суб'єктів підприємницької діяльності.
2. Установчі документи суб'єктів підприємницької діяльності.
3. Юридичні підстави припинення суб'єктів підприємницької діяльності.
4. Визнання суб'єкта підприємницької діяльності банкрутом: поняття, підстави, процедура.
Завдання на СРС:
  1. Порядок та підстави надання дозволу на створення суб'єктів підприємницької діяльності Антимонопольним комітетом України.
  2. Черговість задоволення вимог кредиторів платоспроможних суб'єктів підприємницької діяльності.
  3. Черговість задоволення вимог кредиторів неплатоспроможних суб'єктів підприємницької діяльності.
Література: базова: 1-10; допоміжна: 2, 6, 7, 10, 16-24, 27, 31-33, 36, 38, 43, 44, 46, 50, 53, 55, 57, 65, 67, 71, 74-80, 84, 86-90; НПА: 3, 5, 6, 10, 39-40, 45-46, 46.

Лекція 2 (0,5). Порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності.

1. Поняття, етапи, суб'єкти, способи подання документів та строки державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності.
2. Порядок державної реєстрації юридичних осіб.
3. Порядок державної реєстрації фізичної особи підприємцем.
4. Підстави та порядок державної реєстрації змін до відомостей про юридичну особу та про фізичну особу – підприємця.
5. Порядок державної реєстрації припинення суб'єктів підприємницької діяльності.
Завдання на СРС:
  1. Основні зміни в порядку державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності у 2016 – 2020 рр.
  2. Вимоги щодо оформлення документів, що подаються для державної реєстрації. Зупинення розгляду документів, поданих для державної реєстрації.
  3. Порядок та особливості заповнення заяв для державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності.
  4. Порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності за допомогою порталу електронних сервісів юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи.
  5. Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань.
Література: базова: 1-10; допоміжна: 2, 6, 7, 10, 16-24, 27, 31-33, 36, 38, 43, 44, 46, 50, 53, 55, 57, 65, 67, 71, 74-80, 84, 86-90; НПА: 12, 38, 39, 50-53, 55, 57-63.

Лекція 3. Правовий статус окремих видів юридичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності.

1. Поняття, ознаки, установчі документи та види господарських товариств.
2. Правовий статус акціонерного товариства.
3. Правовий статус товариства з обмеженою відповідальністю.
4. Правовий статус товариства з додатковою відповідальністю.
5. Правовий статус повного товариства.
6. Правовий статус командитного товариства.

Завдання на СРС:

1. Органи управління господарським товариством.
2. Публічні акціонерні товариства та приватні акціонерні товариства: порівняльна характеристика.
3. Товариство з обмеженою відповідальністю та товариство з додатковою відповідальністю: порівняльна характеристика.
4. Повне товариство та командитне товариство: порівняльна характеристика.
5. Поняття, ознаки, види та організаційно-правові форми підприємств.
6. Правовий статус та види державних підприємств.
7. Правовий статус комунальних підприємств.
8. Правовий статус та види підприємств колективної власності.
9. Правовий статус підприємств, заснованих громадськими об'єднаннями.
10. Правовий статус підприємств, заснованих релігійними організаціями.
11. Правовий статус приватних підприємств.
12. Правовий статус іноземних підприємств та підприємств з іноземними інвестиціями.
13. Об'єднання підприємств: сутність, види та організаційно-правові форми. Правовий статус холдингових компаній.
14. Правовий статус та види кооперативів.

Література: базова: 1-10; допоміжна: 2, 7, 9-12, 16-24, 28, 31-33, 35, 36, 38-40, 43, 44, 46, 50, 51-53, 55, 57-59, 65, 67, 71, 74, 75, 77-80, 84, 87-90; НПА: 5, 6, 9, 15, 17, 29.

5. Семінарські заняття

Основні завдання циклу семінарських занять полягають у формуванні у студентів вміння:

- знати та використовувати на семінарських заняттях, юридичну термінологію, основні категорії і поняття, які використовуються у дисципліні;
- аналізувати, розуміти і знаходити напрями вирішення проблем, які виникають у практичній діяльності у зв'язку із правозастосуванням відповідного законодавства;
- аргументувати свою правову позицію при складанні процесуальних документів;
- з метою поглиблення знань теоретичного матеріалу вміти вести наукову дискусію щодо попередньо визначених проблем, формування досвіду ведення дискусій.

Заняття 1. Порядок створення, державної реєстрації та припинення суб'єктів підприємницької діяльності.

1. Порядок та способи створення суб'єктів підприємницької діяльності.
2. Установчі документи суб'єктів підприємницької діяльності.
3. Поняття, загальні засади та етапи державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності.
4. Порядок державної реєстрації юридичних осіб.
5. Порядок державної реєстрації фізичних осіб-підприємців.
6. Юридичні підстави припинення суб'єктів підприємницької діяльності.

Завдання на СРС:

1. Підстави та порядок державної реєстрації внесення змін до відомостей про юридичну особу та про фізичну особу – підприємця.
2. Порядок державної реєстрації припинення суб'єктів підприємницької діяльності.
3. Визнання суб'єкта підприємницької діяльності банкрутом: поняття, підстави, процедура.

Література: базова: 1-10; допоміжна: 2, 6, 7, 10, 16-24, 27, 31-33, 36, 38, 43, 44, 46, 50, 53, 55, 57, 65, 67, 71, 74-80, 84, 86-90; НПА: 3, 5, 6, 10, 12, 38-46.

6. Самостійна робота

На самостійний розгляд виносяться наступні теми:

Тема 1. Поняття, система та джерела підприємницького права. (2 години СРС)

1. Поняття підприємницького права.
  2. Завдання та функції підприємницького права.
  3. Принципи підприємницького права.
  4. Методи підприємницького права.
  5. Система підприємницького права.
  6. Джерела підприємницького права.
- Література: базова: 1, 4-7, 11-13, 15-17, 19, 20, 24, 26, 28, 29, 31-33; допоміжна: 10, 20-23, 32, 33, 36, 38, 44, 46, 53, 55, 57, 65, 67, 71, 75, 78, 84; НПА: 1, 6.

Тема 6. Державний контроль (нагляд) у сфері підприємницької діяльності. (4 години СРС)

1. Державний контроль (нагляд) за здійсненням підприємницької діяльності.
  2. Порядок проведення перевірок суб'єктів підприємницької діяльності.
  3. Захист прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності.
- Література: базова: 1-7, 11-13, 15-19, 21, 23, 24, 26-35; допоміжна: 2, 7, 10, 15-24, 26, 29, 31-33, 36, 38, 41-43, 44-46, 48, 50, 53-55, 57, 63, 65, 67, 71, 72, 74, 75, 77-84, 87-90; НПА: 1, 6, 7, 13, 19, 16, 21, 31, 35, 36, 47.

Тема 8. Ліцензування та дозвільна система у сфері підприємницької діяльності. (4 години СРС)

1. Правовий режим ліцензування підприємницької діяльності.
  2. Порядок отримання ліцензії на здійснення окремих видів підприємницької діяльності.
  3. Правові аспекти дозвільної системи у сфері підприємницької діяльності.
  4. Порядок отримання дозвільних документів у сфері підприємницької діяльності.
- Література: базова: 1-7, 11-13, 15-19, 21, 23, 24, 26-35; допоміжна: 2, 7, 10, 15-24, 26, 29, 31-33, 36, 38, 41-43, 44-46, 48, 50, 53-55, 57, 63, 65, 67, 71, 72, 74, 75, 77-84, 87-90; НПА: 6, 7, 14, 20, 28, 34, 37.

Тема 9. Підприємницький договір. (4 години СРС)

1. Поняття та ознаки підприємницького договору.
  2. Форма підприємницького договору.
  3. Зміст підприємницького договору.
  4. Порядок укладення, зміни та розірвання підприємницьких договорів.
  5. Види підприємницьких договорів.
- Література: базова: 1-7, 11-13, 15-20, 23, 24, 26-36; допоміжна: 2-5, 7, 10, 13, 16-24, 31-33, 36, 38, 43, 44, 46, 50, 53, 55, 57, 60, 63, 65, 66, 67-69, 71, 74, 75, 77-80, 84, 87-90; НПА: 5, 6.

Тема 10. Відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності. (4 годин СРС)

1. Відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності: загальна характеристика, види, підстави.
  2. Фізичні особи-підприємці як суб'єкти юридичної відповідальності.
  3. Поняття, сутність та підстави господарсько-правової відповідальності.
  4. Досудовий порядок реалізації господарсько-правової відповідальності.
  5. Відшкодування збитків як форма господарсько-правової відповідальності.
  6. Штрафні санкції.
  7. Оперативно-господарські санкції.
  8. Адміністративно-господарські санкції.
  9. Адміністративна відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності.
  10. Кримінальна відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності.
  11. Цивільно-правова відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності.
- Література: базова: 1-7, 11-13, 15-20, 23, 24, 26-36; допоміжна: 2, 7, 8, 10, 16-24, 30-34, 36-38, 43, 44, 46, 47, 50, 53, 55, 57, 63, 65, 66, 67, 71, 74, 75, 77-80, 84, 85, 87-90; НПА: 2, 4-7.

7. Індивідуальні завдання

Робочим навчальним планом для окремих спеціальностей може бути передбачено виконання домашньої контрольної роботи (далі – ДКР).

Метою домашньої контрольної роботи (далі – ДКР) є закріплення знань та практичних навичок з кредитного модуля “Підприємницьке право”, що передбачає опанування методів наукового аналізу, оформлення результатів науково-дослідної роботи, самостійного вивчення літературних джерел, нормативно-правових актів та судової практики, а також вміння застосовувати їх на практиці.

ДКР виконується за варіантами. Розподіл студентів за варіантами ДКР здійснює викладач на установчій сесії. Зміна варіанту ДКР без дозволу викладача не допускається. ДКР, виконана з порушенням цієї вимоги (не за своїм варіантом), не буде зараховуватися.

Кожен варіант ДКР включає в себе два теоретичні питання та три ситуаційних завдання, пов’язаних з ситуаціями, які найчастіше зустрічаються у практичній діяльності суб’єктів підприємницької діяльності.

Виконуючи ДКР, студенту необхідно ретельно ознайомитись з відповідними положеннями теорії підприємницького права (підручників, навчальних посібників, монографій, статей у наукових та інших фахових виданнях тощо) та чинного законодавства України, керівними роз’ясненнями вищих судових органів України.

Оцінюється незадовільно ДКР, що виконана лише на основі підручника (навчального посібника) та позбавлена елементів самостійності. Не допускається механічне переписування підручника, статей нормативних актів, забороняється плагіат, тобто списування з чужої роботи або копіювання матеріалів з Інтернет-ресурсів без посилання.

Вирішення ситуаційних завдань повинно показати уміння студента застосовувати теоретичні знання з кредитного модуля “Підприємницьке право” на практиці.

Вирішення кожного ситуаційного завдання передбачає чітку та аргументовану відповідь на поставлені в ній запитання, обґрунтування тієї чи іншої точки зору з посиланням на чинне законодавство України (Господарський кодекс України, закони України, підзаконні нормативно-правові акти тощо). Короткі, не аргументовані належним чином відповіді на запитання (навіть, якщо вони правильні), зараховуватися не будуть.

ДКР має набрана на комп’ютері в текстовому редакторі Word (.doc або .docx) обсягом не менше 20 сторінок друкованого тексту на стандартних аркушах А4 (орієнтація книжкова). В зазначений вище обсяг не включаються титульний аркуш та список використаних джерел.

Титульний аркуш ДКР оформлюється у відповідності зі стандартними вимогами для індивідуальних завдань. Крім цього, на титульному аркуші необхідно вказати прізвище, ім’я, по батькові, шифр групи та номер варіанту.

Перелік питань та умови ситуаційні завдань мають бути в ДКР.

В роботі необхідно виділяти абзаци (1,25 см). Сторінки повинні бути пронумеровані та мати поля (по 1,5-2 см з кожного боку).

Посилання в тексті ДКР роблять у квадратних дужках, причому перша цифра означає порядковий номер джерела у зазначеному списку використаних джерел, далі, після коми, пишеться маленька буква “с” з крапкою, далі – сторінка або сторінки, які цитуються, наприклад, [3, с. 269] або [5, с. 5-7]. Між останнім словом у реченні та посиланням має бути пробіл. У разі необхідності зробити посилання на те саме джерело більше одного разу його роблять за тими ж правилами з зазначенням того самого номера джерела зі списку, що й першого разу, разом зі сторінкою, або сторінками, які цитуються. Посилання в тексті на кілька джерел роблять згідно з їх переліком у квадратних дужках, наприклад, “... у працях [1-7]...[1; 3; 8; 21;]...”.

Наприкінці ДКР має бути Список використаних джерел. Він повинен містити в собі бібліографічний опис всіх реально використаних в процесі написання дисертації джерел. На кожне джерело, що включене до Списку використаних джерел, обов’язково має бути принаймні одне посилання. У список включають лише ті джерела, на які зроблено посилання в ній. Оформлюючи список, його умовно поділити на його дві частини: нормативні акти та спеціальну літературу

(нумерація при цьому залишається наскрізною). До спеціальної літератури відносять монографії, підручники, навчальні посібники, наукові статті та ін. Ці джерела розміщують у алфавітному порядку прізвищ перших авторів, а за їх відсутності – назв.

На останній сторінці роздрукованої студент повинен поставити дату здачі ДКР і свій підпис.

Електронний варіант ДКР має бути надіслано на електронну пошту викладача не пізніше, ніж за тиждень до початку заліково-екзаменаційної сесії.

Роздрукована ДКР має бути здана не пізніше, ніж за тиждень до початку заліково-екзаменаційної сесії на кафедрі публічного права (кімн. 328 корп. 19).

Зарахування ДКР є умовою допуску до заліку.

8. Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Рейтинг студента з кредитного модуля складається з балів, які він отримує за:

- 1) виконання ДКР;
- 2) відповідь на заліку.

Система рейтингових балів та критерії оцінювання

1. Домашня контрольна робота (ДКР):

Ваговий бал теоретичних питань ДКР – 15 балів.

Ваговий бал кожного ситуаційного завдання ДКР – 10 балів.

Максимальна кількість балів за виконання всієї ДКР: $15 \times 2 + 10 \times 3 = 60$ балів.

1.1. Критерії оцінювання теоретичного питання:

14 – 15 балів – повністю розкрита, чітка, викладена в певній логічній послідовності відповідь на задану тему, що свідчить про глибоке розуміння його змісту; творчий характер роботи; висловлення студентом власної позиції (з відповідним обґрунтуванням) щодо дискусійних проблем з відповідним обґрунтуванням та посиланнями на літературні (наукові, навчальні) джерела (не менше 4-5), нормативно-правові акти України та судову практику; текст запитання свідчить про детальне ознайомлення студента не лише з відповідними нормативно-правовими актами та матеріалом підручників, але й з додатковою літературою та судовою практикою; коректне оформлення посилань відповідно до вимог.

11 – 13 балів – зміст теми розкрито, але не зовсім повно або недостатньо чітко, що свідчить про правильне розуміння його змісту; текст свідчить про ознайомлення студента з матеріалом підручників та окремих додаткових джерел з посиланнями на літературні (наукові, навчальні) джерела та нормативно-правові акти України; неповне розкриття теми (відсутність окремих аспектів питання); наявні певні неточності у викладенні матеріалу; недостатньо чітка чи невдало обґрунтована власна позиція студента щодо дискусійних питань теми; певні недоліки в оформленні (недостатньо вдалий чи неповний план); недостатньо посилань на літературні (наукові, навчальні) джерела (2-3) тощо).

9 – 10 балів – зміст питання розкрито поверхнево, що свідчить про спрощене розуміння його змісту, недостатнє ознайомлення студента з необхідною літературою та нормативно-правовими актами України; наявні суттєві помилки при викладенні матеріалу (наприклад, відповідь переважно не стосується самого питання; відсутність багатьох аспектів питання; відповідь переважно частково базується на застарілих редакціях або нечинних (тих, що втратили чинність) нормативно-правових актах; суттєві недоліки в оформленні (повна або практично повна (не більше 1 джерела) відсутність посилань на літературні (наукові, навчальні) джерела).

0 балів – відсутність відповіді на питання; відповідь на питання свідчить про незнання матеріалу, неправильне розуміння змісту питання, що студент не ознайомився з необхідними джерелами (відповідною літературою та нормативно-правовими актами України), зокрема, відповідь повністю не стосується теми; повністю базується на застарілих редакціях або нечинних (тих, що втратили чинність) нормативно-правових актах.

1.2. Критерії оцінювання вирішення кожного ситуаційного завдання:

10 балів – повністю правильне вирішення ситуаційного завдання, з розкриттям всіх можливих варіантів вирішення (якщо такі є); повна, чітка та зрозуміла аргументація, логічно викладене розв'язання з відповідним обґрунтуванням; належне оформлення розв'язання ситуаційного завдання; повні та коректні посилання на положення чинних нормативно-правових актів та керівні роз'яснення вищих судових органів.

9 балів – правильне вирішення ситуаційного завдання, але з незначними порушеннями логіки викладення розв'язання; незначні недоліки аргументації (обґрунтування); розкриття не всіх можливих варіантів (якщо такі є); недоліки оформлення розв'язання ситуаційного завдання; неповні або некоректні посилання на положення чинних нормативно-правових актів та керівні роз'яснення вищих судових органів.

8 балів – в цілому правильне вирішення ситуаційного завдання, але з окремими помилками у висновках чи розв'язанні ситуаційного завдання, порушеннями логіки викладення розв'язання; частково правильна аргументація (обґрунтування); розкриття не всіх можливих варіантів (якщо такі є).

7 балів – частково правильне вирішення ситуаційного завдання; суттєві помилки у розв'язанні, висновках або при викладенні відповідної аргументації (обґрунтування); відсутність обґрунтування більшості зроблених висновків; суттєві помилки при тлумаченні окремих законодавчих норм, використаних при вирішенні ситуаційного завдання; часткове використання при вирішенні застарілих редакцій або нечинних (тих, що втратили чинність) нормативно-правових актів.

6 балів – неправильне вирішення ситуаційного завдання внаслідок неправильного тлумачення законодавчих норм; суттєві помилки у розв'язанні або при викладенні відповідної аргументації (обґрунтування); відсутність обґрунтування частини зроблених висновків; використаних при вирішенні ситуаційного завдання лише застарілих редакцій або нечинних (тих, що втратили чинність) нормативно-правових актів.

0 балів – відсутність розв'язання ситуаційного завдання; формулювання відповіді (висновків) без будь-яких посилань на чинні нормативно-правові акти, відсутність ситуаційного завдання; обґрунтування всіх висновків викладених у розв'язанні; використання при вирішенні лише застарілих редакцій або нечинних (тих, що втратили чинність) нормативно-правових актів.

Вся ДКР оцінюється в 0 балів у разі неподання ДКР; виконання ДКР не за варіантом, визначеним викладачем або якщо сума балів за неї менше 36 балів.

Залік:

Умова допуску до заліку: зарахування ДКР (не менше 36 балів).

Залік проводиться у формі усної відповіді на два питання.

Критерії оцінювання відповіді на кожне питання на заліку:

18 – 20 балів – відповідь чітка, лаконічна, по суті поставленого питання з посиланнями на нормативно-правові акти України, включає правильне використання юридичної термінології, детальне роз'яснення понять та їхніх ознак з наведенням прикладів у необхідних випадках.

15 – 17 балів – відповідь чітка, послідовна, по суті поставленого питання, але містить незначні недоліки (наприклад, у формуванні висловлювань або щодо об'єму необхідного навчального матеріалу, без посилань на нормативно-правові акти України, без наведення прикладів у необхідних випадках).

12 – 14 балів – відповідь неповна, не достатньо чітка, ґрунтується на загальних висловлюваннях без пояснення їхнього розуміння, без посилань на нормативно-правові акти України, містить істотні помилки, що свідчить про поверхневе знання навчального матеріалу.

0 балів – неправильна, помилкова відповідь на питання, що свідчить про незнання навчального матеріалу, або відсутність відповіді на питання.

Перелік питань для заліку міститься у додатку №1 до цієї робочої програми.

Можливе також проведення залікової контрольної роботи у формі комп'ютерного тестування на платформі дистанційного навчання “Сікорський” (www.sikorsky-distance.org), яка включає 20 тестових завдань:

Максимальна кількість балів за виконання всіх тестових завдань залікової контрольної роботи: 2 бали x 20 = **40 балів.**

10.2. Критерії оцінювання вирішення кожного тестового завдання залікової КР:

а) для завдань з 1 правильною відповіддю:

2 бали – правильна відповідь;

0 балів – неправильна відповідь.

б) для завдань з 2 правильними відповідями:

2 бали – повністю правильна відповідь (обрано лише 2 правильні варіанти);

0,50 – 1,50 бала – частково правильна відповідь (обрано лише 1 правильний варіант з 2-х варіанти або разом з правильним (правильними) варіантами відповіді обрано неправильний (неправильні));

0 балів – повністю неправильна відповідь (не обрано жодного правильного варіанту або кількість неправильних варіантів перевищує кількість правильних).

Вся залікова контрольна робота оцінюється в 0 балів у разі її невиконання або якщо сума балів за неї менше 12,00 балів.

Розрахунок шкали (R) рейтингу:

Сума вагових балів контрольних заходів протягом семестру складає:

$$RD = 60 + 40 = 100 \text{ балів}$$

Таблиця переведення рейтингової оцінки RD з кредитного модуля:

<i>RD</i>	Оцінка
95 – 100	відмінно
85 – 94	дуже добре
75 – 84	добре
65 – 74	задовільно
60 – 64	достатньо
0 – 59	незадовільно
ДКР < 36	не допущено

9. Методичні рекомендації

При складанні робочої програми для заочної форми навчання має бути враховано те, що на лекції і семінарські заняття для студентів відведено значно менше навчального часу порівняно з денною формою навчання. Тому, плануючи тематику лекцій і семінарських занять для заочної форми навчання, доцільно орієнтуватись на висвітлення лише фундаментальних, базових питань навчального матеріалу, а також питань, зміст яких зазнав змін протягом останніх років внаслідок прийняття нових нормативно-правових актів або внесення змін та доповнень в законодавство України.

До завдань для ДКР необхідно включати, крім теоретичних питань, ситуаційні завдання.

Залік доцільно проводити у формі усного опитування студента за теоретичними питаннями.

Важливим у належній підготовці до ДКР та заліку студента є вироблення в нього вміння працювати з нормативно-правовими актами. Ознайомлюючись із новим для себе нормативно-правовим актом (кодексом, законом, постановою, наказом тощо), слід, насамперед, намагатись виявити сферу їх застосування (тобто, зміст суспільних відносин, які ними врегульовуються), мету і завдання їх створення, наскільки детально певний нормативний акт врегульовує відповідні відносини. Необхідно ознайомитись зі структурою документа, намагаючись зрозуміти логіку його побудови (тобто, викладення нормативного матеріалу) і зміст основних положень. Такий аналіз дозволить студенту не лише краще засвоїти інформацію, що міститься у документі, але й в подальшому швидше знаходити потрібну правову норму, наприклад, при виникненні певного юридичного питання на практиці.

При виникненні у студента питань після прослуханої лекції, при роботі над ДКР або при підготовці до заліку, необхідно обов'язково обговорити їх з викладачем.

На консультаціях в індивідуальному порядку згідно затвердженого графіку опрацьовується складний для засвоєння навчальний матеріал.

Якщо студента в процесі його самостійної роботи або аудиторних занять зацікавило певне конкретне питання або проблема, доцільно дослідити її детальніше шляхом, зокрема, написання тез на наукову конференцію (тематику тез необхідно попередньо узгодити у викладачем).

10. Рекомендована література

10.1. Базова:

1. *Боровиков А.М.* Право в Україні: навчальний курс: [від теорії до практики]: Навч. посібник. – 3 видання. – Дніпро: Акцент ПП, 2019. – 596с.
2. *Довбиш В.А.* Основи підприємницького права України (Загальна частина): Навч. посібник. – Вінниця: ВНТУ, 2016. – 219с. **(частина книги є в Інтернеті в форматі pdf)**
3. Законодавче регулювання торговельної та підприємницької діяльності. Кредитно-модульний курс / *Тягунова Н.М., Коросташов О.М., Спорих О.А., Іванов Ю.В.* – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 136с. **(повний текст видання 2014 р. є в Інтернеті в форматах pdf та html посторінково)**
4. *Карлін М.І., Строцюк Ю.В.* Правові основи підприємницької діяльності: Конспект лекцій. – Луцьк: Вежа-Друк, 2015. – 108с.
5. *Корнєєв Ю.В.* Підприємницьке право України: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 120с.
6. *Крамаренко А.О.* Основи бізнес-законодавства: Навч. посібник для студентів. – Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2018. – 172с.
7. Підприємницьке право: комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни (навчальний посібник) [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. всіх спеціальностей / уклад.: *Ищенко В.В.* [Електронні текстові данні (1 файл: 959 Кбайт)]. – Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 129с.
8. Правові засади створення, діяльності та припинення юридичних осіб в Україні: Навч. посібник / [Ю.М. Юркевич, У.Б. Андрусів, О.Б. Верба та ін.] За ред. *Ю.М. Юркевича.* – Львів: ЛьвДУВС, 2019. – 412с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі pdf)**
9. *Рабінович А.В.* Підприємницьке право: Навч. посібник [для студентів галузі знань 0304 "Право" спеціальностей 7.03040101, 8.03040101 "Правознавство"]. – Львів: Видавництво Львівського торгівельно-економічного університету, 2016. – 320с.
10. *Хомко Л.В., Кульгавець Х.Ю.* Правове регулювання підприємницької діяльності: Навч. посібник. – Львів: ЛьвДУВС, 2016. – 424с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі pdf)**

10.2. Допоміжна:

1. Актуальні проблеми господарського права (Особлива частина): Навч. посібник / [Горяєва О.С., Клепікова О.В., Кологойда О.В. та ін.]; За ред. *В.С. Щербини, В.В. Резнікової.* – К.: Видавництво Ліра-К, 2016. – 800с.
2. Актуальні проблеми господарського права (Особлива частина): Підручник / [Винокурова Л.Ф., Горяєва О.С., Клепікова О.В. та ін.]; За ред. *В.С. Щербини, В.В. Резнікової.* – К.: Видавництво Ліра-К, 2018. – 672с.
3. Актуальні проблеми господарського права: Навч. посібник / [О.А. Беляєвич, О.М. Вінник, В.О. Джуринський та ін.]; За заг. ред. *В.С. Щербини.* – К.: Юрінком Інтер, 2013. – 528с.
4. *Апанасенко К.І.* Державне регулювання та нагляд (контроль) у сфері господарської діяльності: Навч. посібник. – Чернігів: ЧНТУ, 2018. – 276с.
5. *Апаров А.М., Онищенко О.М.* Господарське право України: Навч. посібник. – Т. 1. Загальна частина. – К.: КДАВТ ім. гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного; Істина, 2016. – 452с.
6. *Бек Ю.Б., Цікало В.І., Юркевич Ю.М.* Практикум з господарського права України. Для студентів юридичного факультету – Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2016. – 121с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі doc)**

7. *Борисова В.И.* Правовые основы предпринимательской деятельности. – Х.: Интеграл, 1998. – 177с.
8. *Вінник О.М.* Господарське право: Курс лекцій (загальна частина). – К.: Видавництво Ліра-К, 2017. – 240с.
9. *Віхров О.П.* Правове регулювання господарських відносин в окремих сферах і галузях економіки: Навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2017. – 448с.
10. Господарське право (загальна частина): Навч. посібник / [О.М. Обушенко, К.І. Чижмарь, Д.В. Журавльов та ін.]. – К.: “Хай-Тек Прес”, 2014. – 352с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі pdf)**
11. Господарське право [Електронний ресурс]: Навч.-метод. посібник до вивчення навчальної дисципліни для студентів спеціальності 081 “Право” денної та заочної форми навчання / уклад. Г.О. Цирфа. – Електронні текстові дані (1 файл 503,02 Кбайт). – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 163с. **(повний текст див. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/29959>)**
12. Господарське право України: Навч. посібник для підготовки до іспитів / Упоряд.: І.В. Татарчук, Т.Є. Дяків. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 208с.
13. Господарське право України: Навч. посібник: у 2 ч. / За заг. ред. О.П. Гетманець, Ю.М. Жорнокруя, О.М. Шуміла. – К.: Хай-Тек Прес, 2013. – Ч. 1 [О.П. Гетманець, Ю.М. Жорнокруй, О.М. Шуміло та ін.]. – 368с.; Ч. 2 [О.П. Гетманець, Ю.М. Жорнокруй, О.М. Шуміло та ін.]. – 400с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі pdf)**
14. Господарське право України: Підручник: у 2 ч. – 2-ге вид., зі змін. та випр. – Ч. 1 [Андрєєва О.Б., Жорнокруй Ю.М., Гетманець О.П. та ін.]. – Х.: ХНУВС, 2016. – 324с.; Ч. 2. [Андрєєва О.Б., Гетманець О.П., Гришина І.І. та ін.]. – Х.: ХНУВС, 2016. – 368с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі pdf)**
15. Господарське право: загальна частина: Навч. посіб. / [Резворович К.Р., Юнін О.С., Юніна М.П. та ін.]. – Дніпро: Видавець Біла К. О., 2019. – 262с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі pdf)**
16. Господарське право: Підручник / [О.П. Подцерковний, В.Г. Олюха, О.О. Квасніцька та ін.]; За ред. О.П. Подцерковного. – 3-тє вид., доп. і перероб. – Одеса: Фенікс, 2018. – 616с.
17. Господарське право: Практикум / [А.Г. Бобкова (кер. авт. кол.), Ю.О. Моїсеєв, Ю.М. Павлюченко та ін.]; За заг. ред. А.Г. Бобкової. – Х.: Право, 2018. – 592с.
18. *Дмитрук І.М.* Навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни “Господарське право” Ступінь бакалавра галузь знань 07 Управління та адміністрування спеціальність 071 “Облік і оподаткування”. – Миколаїв, 2017. – 57с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі pdf)**
19. *Дудник Л.М.* Українське господарське право та господарське процесуальне право: [Курс лекцій:] Навч. посібник. – К.: Поліграфцентр “Геопринт”, 2015. – 569с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі html по главах)**
20. *Карлін М.І.* Правові основи підприємництва: Навч. посібник. – 2-е вид., випр. і доповн. – К.: Кондор, 2006. – 368с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі pdf)**
21. *Карлін М.І., Носалюк А.В.* Підприємницьке право у запитаннях та відповідях: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2008. – 356с.
22. *Карнаух Т.М.* Основи підприємницького права: Метод. посібник. – К.: ВПЦ НаУКМА, 2013. – 80с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі pdf)**
23. *Кобзар Т.С., Савельєва М.О.* Курс лекцій з навчальної дисципліни “Господарське право”. – Дніпро: Видавець Біла К.О., 2017. – 290с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі pdf)**
24. *Козирєва О.В., Коляда Т.А.* Господарське право: Навч. посіб. – Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2019. – 126с.
25. Комплексний державний екзамен з дисциплін цивільно-правової та господарсько-правової спеціалізації “Господарське право, Господарський процес, Правове регулювання відносин власності”: Навч. посібник для студ. юрид. фак. (освітньо-кваліфікаційний рівень “спеціаліст” / [Алфьорова Т.М., Булат Є.А., Зуєва О.А. та ін.]; За заг. ред. О.А. Зуєвої, М.М. Чабаненко. – Дніпропетровськ: ДДУВС, 2014. – 258с.
26. Конспект лекцій по дисципліні “Хозяйственное право (предпринимательское право)” / Сост.: А.О. Городилова. – Днепропетровск, 2005. **(повний текст є в Інтернеті в форматі doc)**

27. Конспект лекцій з дисципліни “Господарське право” / Уклад *Н.А. Буличева*. – [Б.м., Б.р.]. **(є в Інтернеті в форматі html посторінково)**
28. Конспект лекцій з дисципліни “Господарське право” для студентів спеціальностей 029 “Інформаційна, бібліотечна та архівна справа”, 071 “Облік і оподаткування”, 073 “Менеджмент”, 242 “Туризм” / Уклад. *Г.П. Трегубенко*. – Полтава: ПолтНТУ, 2017. – 82с. **(є в Інтернеті в форматі pdf)**
29. Конспект лекцій з дисципліни “Підприємницьке право” для студентів II курсу денної форми навчання спеціальності “Менеджмент організації” / Уклад. *А.Ю. Старченко*. – Одеса: ОДЕУ, ротапринт, 2012. – 49с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі doc)**
30. Конспект лекцій з курсу “Підприємницьке право України” (для студентів денної форми навчання економічних спеціальностей) / Уклад. *Ю.О. Журилко*. – Краматорськ: ДДМА, 2003. – 48с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі pdf)**
31. Конспект лекцій з навчальної дисципліни “Господарське право” [Для здобувачів вищої освіти 3-го курсу факультету ФЗН ПП ННІ ПОЗН] / Уклад.: *Коваленко А.В., Лускатова Т.О.* – Дніпро, 2016. – 17с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі pdf)**
32. Конспект лекцій з навчальної дисципліни “Господарське право” [Для студ. юрид. фак.] / Уклад. *Смесова В.Л.* – Дніпро, 2016. – 123с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі pdf)**
33. *Коросташов О.М., Тягунова Н.М., Балабан П.Ю.* Право (Господарське право. Комерційне право): Навч. посібник для студентів вищих навч. закл. – Полтава: ПУЕТ, 2015. – 465с.
34. *Крупка Ю.М.* Правові основи підприємницької діяльності: Навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 480с.
35. *Крупка Ю.М.* Правові та організаційні основи підприємницької діяльності: Навч. посібник для дистанційного навчання. – 2-ге вид., випр. і доповн. / [За наук. ред. *Н.Р. Малишевої*]. – К.: Університет “Україна”, 2007. – 179с.
36. *Кульчій О.О.* Господарське право: Навч.-метод. посібник для для самост. вивчення навч. дисципліни підготовки бакалавра спеціальності 081 “Право”. – Полтава, 2018. – 284с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі pdf)**
37. *Лебідь В.І., Можаровська Н.О., Нескороджена Л.Л.* Господарське право: Навч. посібник. – 2-ге вид., допов. і перероб. – К.: Алерта, 2014. – 416с.
38. *Матвеев П.С.* Господарське право України: Посібник для складання адвокатського іспиту. – К.: Правова Єдність, 2015. – 42с.
39. *Мачуський В.В.* Правове забезпечення підприємницької діяльності: Курс лекцій. – К.: КНЕУ, 2002. – 348с.
40. *Мілаш В.С.* Господарське право: Навч. посібник для підготовки до іспитів. – 5-те вид., змін. – Х.: Право, 2018. – 338с.
41. *Мусіяка В.Л.* Правовые основы предпринимательской деятельности. – Х.: АО “Бизнес-Информ”, 1995. – 88с.
42. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / [Л.Ф. Винокурова, О.С. Горяєва, О.В. Клепікова та ін.]; За заг. ред. *В.С. Щербини, Н.Б. Пацуриї*; [Спец. ред. *В.С. Ковальський*]. – К.: Юрінком Інтер, 2019. – 816с.
43. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України. [Станом на 5 вересня 2017 р.] / [Барішніков А.Г., Боднарчук О.Г., Бошицький Ю.Л. та ін.]; За заг. ред. *Грудницької С.М.* – К.: “Центр учбової літератури”, 2017. – 496с.
44. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України. Станом на 02.09 2019 р. / [Бабенко К.А., Банах С.В., Бобрик В.І. та ін.]; За заг. ред. *Галунька В.В.* – К.: Видавничий дім “Професіонал”, 2019. – 752с.
45. *Несинова С.В., Воронко В.С., Чебикіна Т.С.* Господарське право України: Навч. посібник. / За заг. ред. *С.В. Несиної*. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 564с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі pdf)**
46. *Николаева Л.В., Старцев А.В.* Предпринимательское право: Учеб. пособие. – Изд, второе с изм. и доп. / Под ред. *О.В. Старцева*. – Х.: Одиссей, 2007. – 248с.
47. *Никонов В.О.* Підприємницьке право: Навч. посібник. – К.: ДАКККіМ, 2003. – 122с.

48. *Ніколаєва Л.В., Старцев О.В.* Підприємницьке право: Навч. посібник. / За ред. *О.В. Старцева*. – 2-ге вид., змінене. – К.: Істина, 2007. – 208с.
49. Опорний конспект з курсу “Підприємницьке право”. Частина I / [Уклад. *Л.А. Микитенко*]. – К., 2003. – 125с.
50. Опорний конспект лекцій із дисципліни “Підприємницьке право” для студентів факультету менеджменту напрям підготовки 6.030601 “Менеджмент” / Підгот. *Лелюк О.А.* – Х., 2010. **(повний текст є в Інтернеті в форматі html посторінково)**
51. *Остапенко О.Г.* Конспект лекцій з дисципліни “Господарське законодавство” для студентів спеціальності 6.030509 “Облік і аудит” всіх форм навчання. – Х.: ХНАДУ, 2015. – 59с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі doc)**
52. *Остапенко О.Г.* Конспект лекцій з дисципліни “Підприємницьке право” для студентів спеціальності 6.050200 “Менеджмент організацій”: Підприємницьке право та підприємницьке законодавство. – Х., 2007. – 8с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі pdf)**
53. Підприємницьке право в схемах: загальна частина: Навч. посібник / [Бошицький Ю.Л., Бевз С.І., Похиленко І.С. та ін.]; За заг. ред. *С.І. Бевз*. – К.: ПП “Фірма “Гранмна”, 2012. – 292с. **(повний текст є в Інтернеті в форматах pdf та doc)**
54. Підприємницьке право України: Підручник / [О.М. Бандурка, О.П. Гетьманець, Д.В. Задихайло та ін.]; За заг. ред. *Р.Б. Шишки*. – Х.: Вид-во Ун-ту внутр. справ, “Еспада”, 2002. – 480с.
55. Підприємницьке право України: Підручник / За ред. *Р.Б. Шишки*. – Х.: Вид. Унів. внутр. справ; Еспада, 2000. – 616с.
56. Підприємницьке право. Книга 2: Підручник / [Безсмертна Н.В., Кашинцева О.Ю., Коломацька С.П. та ін.]; За ред. *О.В. Старцева*. – К.: Істина, 2005. – 448с.
57. Підприємницьке право: Навч. посібник / *Ніколаєва Л.В., Старцев О.В., Пальчук П.М., Іваненко Л.М.* – К.: Істина, 2001. – 480с.
58. Підприємницьке право: Підручник / [Ніколаєва Л.В., Іваненко Л.М., Кальчук Л.М. та ін.]; За ред. *О.В. Старцева*. – 3-є вид., перероб. і допов. – К.: Істина, 2007. – 600с. **(повний текст 2-го видання 2005 р. є в Інтернеті в форматі html посторінково)**
59. Підприємницьке право: Підручник / За ред. *Р.Б. Шишки*. – Х.: Еспада, 2001. – 480с.
60. Підприємницьке право: Практикум / [*Л.В. Ніколаєва, В.В. Орленко, Н.А. Мазаракі* та ін.]. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. – 168с. **(зміст є в Інтернеті в форматі pdf)**
61. *Поліно Н.А.* Конспект лекцій з дисципліни “Підприємницьке право” для студентів денної, заочної та екстернатної форми навчання факультету аграрної економіки ОКР “Бакалавр”. – К.: НУБіП, 2013. – 151с. **(є в Інтернеті в форматі pdf)**
62. *Попов А.А.* Лекции по правовым основам предпринимательской деятельности в Украине. – Х.: Консум, 1997. – 104с.
63. Правове забезпечення господарської та підприємницької діяльності: рекомендаційний бібліографічний покажчик / укладач *Т.М. Крохмаль*. – Запоріжжя: НБ ЗНТУ, 2014. – 28с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі pdf)**
64. Правове забезпечення, організація та захист господарської діяльності: Навч. посібник / *Понікаров В.Д., Попов С.М., Попова Л.М., Назаренко Д.В.* – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 328с.
65. Правове регулювання господарської діяльності [Електронний ресурс]: Навч. посіб. / [В.В. Мачуський, Л.О. Кожура, Ю.В. Сагайдак та ін.]; За заг. ред. *В.В. Мачуського*. – К.: КНЕУ, 2015. – 152с. **(повний текст** див. URL: <https://www.businesslaw.org.ua/wp-content/PRGD.pdf>)
66. Правові основи підприємницької діяльності: Підручник з навч. курсу “Комерційне право” / Відп. ред. *В.І. Шаун, П.В. Мельник, В.М. Попович*. – К.: Правові джерела, 1997. – 780с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі pdf)**
67. Предпринимательское (хозяйственное) право в вопросах и ответах: Учеб. пособие / [Саниахметова Н.А., Вишняков А.К., Мельник С.Б. и др.]; Под ред. *Н.А. Саниахметовой*. – 3-е изд. – Х.: “Одиссей”, 2003. – 608с.
68. Предпринимательское право в вопросах и ответах: Учеб. пособие / [Саниахметова Н.А., Вишняков А.К., Багрий-Шахматова Т.Л. и др.]; Под ред. *Н.А. Саниахметовой*. – Изд, второе, перераб и доп. – Х.: “Одиссей”, 2002. – 576с.

69. Предпринимательское право Украины: Учеб.-практ. пособие / [Саниахметова Н.А., Вишняков А.К., Багрий-Шахматова Т.Л. и др.]; Под общ. ред. Н.А. Саниахметовой. – [Изд. второе, перераб. и доп.] – Х.: Одиссей, 2001. – 544с.
70. Предпринимательское право Украины: Учебник / [Р.Б. Шишка, А.М. Сытник, В.Н. Левков и др.]; Под общей ред. Р.Б. Шишки. – Х.: Эспада, 2001. – 624с.
71. Рабінович А.В. Господарське право: Навч. посібник [для студентів напряму підготовки 6.030401 "Правознавство"]. – Львів: Видавництво ЛКА, 2016. – 276с.
72. Савіна Н.Б., Костюкевич А.М. Підприємницьке право: Навч. посібник [Європейська кредитно-трансферна система. Для студ. напряму підготовки 6.030601 "Менеджмент"]. – Рівне: НУВГП, 2011. – 153с.
73. Сальман І.Ю. Основи господарського права України: Навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 96с.
74. Саниахметова Н.А. Предпринимательское (хозяйственное) право Украины: Учебник. – [Изд. второе] – Х.: Одиссей, 2005. – 800с.
75. Саниахметова Н.О. Підприємницьке право: Навч. посібник. – 3-е вид., перероб. і доп. – К.: А.С.К., 2005. – 912с.
76. Сергієнко В.В., Топоркова М.М. Підприємницьке право: Конспект лекцій. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2008. – 304с.
77. Смолин Г.В. Господарське право України. Загальна частина: Навч. посібник. – 3-тє вид., переробл. і допов. – Львів: ЛьвДУВС, 2013. – 551с.
78. Смолин Г.В. Господарське право України. Особлива частина: Підручник. – Львів: ЛьвДУВС, 2014. – 592с.
79. Смолин Г.В. Державне регулювання господарської діяльності: Курс лекцій. – Львів: ЛьвДУВС, 2012. – 527с.
80. Суцук-Слюсаренко З.І. Господарське право: Навч. посібник. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. – 216с.
81. Трегубенко Г.П. Господарське право: Конспект лекцій для студентів спец. "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа", "Облік і оподаткування", "Менеджмент", "Туризм". – Полтава: ПолтНТУ, 2017. – 82с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі pdf)**
82. Трегубенко Г.П. Господарське право: Навч. посібник. – Полтава: ПолтНТУ, 2018. – 107с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі pdf)**
83. Хозяйственное (предпринимательское) право Украины: Учебник / Под общ. ред. Р.Б. Шишки и Я.А. Чапичадзе. – Х.: Эспада, 2007. – 552с.
84. Цивільне, господарське та господарське процесуальне право у запитаннях і відповідях (практичний курс): [Практ. посібник] / Упоряд.: В.І. Борисова, І.П. Жигалкін, О.М. Сибіга, П.В. Хотенець. – Х.: Право, 2013. – 176с.
85. Чайковська В.В. Господарське право: Підручник. – Одеса: Фенікс, 2018. – 368с. **(повний текст є в Інтернеті)**
86. Черкашин Д.К. Конспект лекцій з дисципліни "Господарське законодавство". – К.: НУБіП, 2013. – 459с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі pdf)**
87. Черкашин Д.К. Підприємницьке право: Курс лекцій. – Х., 2008. – 259с.
88. Черкашин Д.К. Підприємницьке право: Навч. посібник. – Х.: ХНАУ, 2011. – 518с.
89. Щербина В.С. Господарське право: Підручник. – 6-те вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – 640с. **(повний текст є в Інтернеті в форматі pdf)**
90. Яцура В.В., Грищук А.М., Кохан М.О. Господарське законодавство: у двох частинах. Частина І: Навч. посібник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – 536с.

10.3. Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України (далі – ВВР України), 1996 р., №30, ст.141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. №8073-Х // ВВР УРСР, 1984 р., додаток до №51, ст.1122.

3. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 р. №1798-XII (в редакції Закону України від 3 жовтня 2017 р. №2147-VIII) // ВВР України, 1992 р., №6, ст.56; 2017 р., №48, ст.436.
4. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. №2341-III // ВВР України, 2001 р., №25-26, ст.131.
5. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. №435-IV // ВВР України, 2003 р., №40, 41, 42, 43, 44, ст.356.
6. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. №436-IV // ВВР України, 2003 р., №18, 19-20, 21-22, ст.144.
7. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. №2755-VI // ВВР України, 2011 р., №13-14, 15-16, 17, ст.112.
8. Кодекс України з процедур банкрутства від 18 жовтня 2018 р. №2597-VIII // ВВР України, 2019 р., №19, ст.74.
9. Про підприємництво: Закон України від 7 лютого 1991 р. №698-XII // ВВР УРСР, 1991 р., №14, ст.168. **(втратив чинність, крім ст.4)**
10. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 р. №959-XII // ВВР УРСР, 1991 р., №29, ст.377.
11. Про господарські товариства: Закон України від 19 вересня 1991 р. №1576-XII // ВВР України, 1991 р., №49, ст.682. **(втратив чинність щодо акціонерних товариств, товариств з обмеженою відповідальністю, товариств з додатковою відповідальністю)**
12. Про колективне сільськогосподарське підприємство: Закон України від 14 лютого 1992 р. №2114-XII // ВВР України, 1992 р., №20, ст.272.
13. Про споживчу кооперацію: Закон України від 10 квітня 1992 р. №2265-XII // ВВР України, 1992 р., №30, ст.414.
14. Про відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності за несвоєчасне внесення плати за спожиті комунальні послуги та утримання прибудинкових територій: Закон України від 20 травня 1999 р. №686-XIV // ВВР України, 1999 р., №29, ст.240.
15. Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні: Закон України від 21 грудня 2000 р. №2157-III // ВВР України, 2001 р., №7, ст.35.
16. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 травня 2003 р. №755-IV (в редакції Закону України від 26 листопада 2015 р. №835-VIII) // ВВР України, 2003 р., №31-32, ст.263; 2016 р., №2, ст.17.
17. Про фермерське господарство: Закон України від 19 червня 2003 р. №973-IV // ВВР України, 2003 р., №45, ст.363.
18. Про кооперацію: Закон України від 10 липня 2003 р. №1087-IV // ВВР України, 2004 р., №5, ст.35.
19. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11 вересня 2003 р. №1160-IV // ВВР України, 2004 р., №9, ст.79.
20. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 6 вересня 2005 р. №2806-IV // ВВР України, 2005 р., №48, ст.483.
21. Про холдингові компанії в Україні: Закон України від 15 березня 2006 р. №3528-IV // ВВР України, 2006 р., №34, ст.291.
22. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 5 квітня 2007 р. №877-V // ВВР України, 2007 р., №29, ст.389.
23. Про акціонерні товариства: Закон України від 17 вересня 2008 р. №514-VI // ВВР України, 2008 р., №50-51, ст.384.
24. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 1 липня 2010 р. №2404-VI // ВВР України, 2010 р., №40, ст.524.
25. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 8 липня 2010 р. №2464-VI // ВВР України, 2011 р., №2-3, ст.11.
26. Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції: Закон України від 2 грудня 2010 р. №2735-VI // ВВР України, 2011 р., №21, ст.144.

27. Про прискорений перегляд регуляторних актів, прийнятих органами та посадовими особами місцевого самоврядування: Закон України від 14 грудня 2010 р. №2784-VI // ВВР України, 2011 р., №24, ст.169.
28. Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності: Закон України від 19 травня 2011 р. №3392-VI // ВВР України, 2011 р., №47, ст.532.
29. Про особливості здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності щодо фізичних осіб – підприємців та юридичних осіб, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності: Закон України від 23 лютого 2012 р. №4448-VI // ВВР України, 2012 р., №49, ст.558.
30. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України від 22 березня 2012 р. №4618-VI // ВВР України, 2013 р., №3, ст.23.
31. Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць: Закон України від 6 вересня 2012 р. № 5205-VI // ВВР України, 2013 р., №32, ст.410.
32. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15 квітня 2014 р. №1207-VII // ВВР України, 2014 р., №26, ст.892.
33. Про державну допомогу суб'єктам господарювання: Закон України від 1 липня 2014 р. №1555-VII // ВВР України, 2014 р., №34, ст.1173.
34. Про створення вільної економічної зони “Крим” та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України: Закон України від 12 серпня 2014 р. №1636-VII // ВВР України, 2014 р., №43, ст.2030.
35. Про санкції: Закон України від 14 серпня 2014 р. №1644-VII // ВВР України, 2014 р., №40, ст.2018.
36. Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції: Закон України від 2 вересня 2014 р. №1669-VII // ВВР України, 2014 р., №44, ст.2040.
37. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. №1700-VII // ВВР України, 2014 р., №49, ст.2056.
38. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 2 березня 2015 р. №222-VIII // ВВР України, 2015 р., №23, ст.158.
39. Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин: Закон України від 18 травня 2017 р. №2042-VIII // ВВР України, 2017 р., №31, ст.343.
40. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 6 лютого 2018 р. №2275-VIII // ВВР України, 2018 р., №13, ст.69.
41. Про впорядкування діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, створених за участю державних підприємств: Декрет Кабінету Міністрів України від 31 грудня 1992 р. №24-92 // ВВР України, 1993 р., №11, ст.94.
42. Про податок на промисел: Декрет Кабінету Міністрів України від 17 березня 1993 р. №24-93 // ВВР України, 1993 р., №19, ст.208. **(втратив чинність)**
43. Про державну підтримку малого підприємництва: Указ Президента України від 12 травня 1998 р. №456/98 // Офіційний вісник України, 1998 р., №19, ст.676.
44. Про деякі заходи з дерегулювання підприємницької діяльності: Указ Президента України від 23 липня 1998 р. №817/98 // Офіційний вісник України, 1998 р., №30, ст.1119.
45. Про заходи щодо забезпечення та дальшого розвитку підприємницької діяльності: Указ Президента України від 15 липня 2000 р. №906/2000 // Офіційний вісник України, 2000 р., №29, ст.1214.
46. Про деякі заходи щодо вдосконалення регулювання підприємницької діяльності: Указ Президента України від 28 квітня 2007 р. №363/2007 // Офіційний вісник Президента України, 2007 р., №6, ст.95.
47. Про затвердження переліку певних дій щодо провадження господарської діяльності або видів господарської діяльності, які не можуть провадитися на підставі подання декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства:

Постанова Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2010 р. №725 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2012 р. №973) // Офіційний вісник України, 2010 р., №5, ст.2240; 2012 р., №81, ст.3267.

48. Про затвердження Порядку перетворення державного унітарного комерційного підприємства в акціонерне товариство: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2012 р. №802 // Офіційний вісник України, 2012 р., №65, т.1, ст.2663.

49. Про Державну регуляторну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2014 р. №252 // Офіційний вісник України, 2014 р., №57, ст.1557.

50. Деякі питання Державної регуляторної служби України: Постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2014 р. №724 // Офіційний вісник України, 2015 р., №4, ст.68.

51. Про затвердження переліку органів ліцензування та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2015 р. №609 // Офіційний вісник України, 2015 р., №68, ст.2232.

52. Про затвердження Порядку розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора, суб'єктів державної реєстрації, територіальних органів Міністерства юстиції: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2015 р. №1128 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. №1150) // Офіційний вісник України, 2016 р., №2, ст.109; 2020 р., №5, ст.246.

53. Про надання послуг у сфері державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань у скорочені строки: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2015 р. №1133 // Офіційний вісник України, 2016 р., №2, ст.113.

54. Деякі питання проведення перевірок органів державного нагляду (контролю): Постанова Кабінету Міністрів України від 24 травня 2017 р. №361 // Офіційний вісник України, 2017 р., №45, ст.1402.

55. Деякі питання надання адміністративних послуг у сферах державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2015 р. №1395-р // Офіційний вісник України, 2016 р., №2, ст.122.

56. Про затвердження переліку історичних державних найменувань: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 6 липня 2016 р. №479-р // Офіційний вісник України, 2016 р., №55, ст.1922.

57. Деякі питання набуття права на провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності за декларативним принципом: Постанова Кабінету Міністрів України від 7 грудня 2016 р. №922 // Офіційний вісник України, 2016 р., №98, ст.3194.

58. Про затвердження Порядку здійснення Міністерством юстиції контролю за діяльністю у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень і державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 грудня 2016 р. №990 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. №1125) // Офіційний вісник України, 2017 р., №2, ст.47; 2020 р., №3, ст.134.

59. Деякі питання дерегуляції господарської діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 березня 2019 р. №367 // Офіційний вісник України, 2019 р., №36, ст.1260.

60. Про затвердження Порядку надання фінансової державної підтримки суб'єктам мікропідприємництва та малого підприємництва: Постанова Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. №28 // Офіційний вісник України, 2020 р., №12, ст.489.

61. Про затвердження Положення про порядок подання заяв до органів Антимонопольного комітету України про надання дозволу на узгоджені дії суб'єктів господарювання: Розпорядження Антимонопольного комітету України від 12 лютого 2002 р. №26-р // Офіційний вісник України, 2002 р., №11, ст.542.

62. Про затвердження Положення про порядок подання заяв до Антимонопольного комітету України про попереднє отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання (Положення про концентрацію): Розпорядження Антимонопольного комітету України від 19 лютого 2002 р. №33-р (в редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 21 червня 2016 р. №14-рп) // Офіційний вісник України, 2002 р., №13, ст.679; 2016 р., №63, ст.2148.

63. Про затвердження Порядку обліку платників податків і зборів: Наказ Міністерства фінансів України від 9 грудня 2011 р. №1588 (в редакції наказу Міністерства фінансів України від 22 квітня 2014 р. №462) // Офіційний вісник України, 2012 р., №1, т.2, ст.39; 2014 р., №43, ст.1139.
64. Про затвердження Вимог до написання найменування юридичної особи, її відокремленого підрозділу, громадського формування, що не має статусу юридичної особи, крім організації профспілки: Наказ Міністерства юстиції України від 5 березня 2012 р. №368/5 (в редакції наказу Міністерства юстиції України від 17 жовтня 2018 р. №3236/5) // Офіційний вісник України, 2012 р., №20, ст.772; 2018 р., №86, ст.2876.
65. Про затвердження Порядку обліку платників єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та Положення про реєстр страхувальників: Наказ Міністерства фінансів України від 24 листопада 2014 р. №1162 // Офіційний вісник України, 2014 р., №99, ст.2937.
66. Про впорядкування відносин з державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: Наказ Міністерства юстиції України від 15 грудня 2015 р. №2586/5 (в редакції наказу Міністерства юстиції України 03 лютого 2020 р. №340/5) // Офіційний вісник України, 2015 р., №98, ст.3383; 2020 р., №10, ст.433.
67. Про врегулювання відносин, пов'язаних зі статусом державного реєстратора: Наказ Міністерства юстиції України від 29 грудня 2015 р. №2790/5 (в редакції наказу Міністерства юстиції України від 04 листопада 2019 р. №3388/5) // Офіційний вісник України, 2016 р., №1, ст.35; 2019 р., №86, ст.2913.
68. Про затвердження Порядку державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи: Наказ Міністерства юстиції України від 9 лютого 2016 р. №359/5 // Офіційний вісник України, 2016 р., №10, ст.471.
69. Про затвердження Порядку функціонування порталу електронних сервісів юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи: Наказ Міністерства юстиції України від 23 березня 2016 р. №784/5 // Офіційний вісник України, 2016 р., №23, ст.939.
70. Про затвердження Порядку надання відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Наказ Міністерства юстиції України від 10 червня 2016 р. №1657/5 // Офіційний вісник України, 2016 р., №45, ст.1661.
71. Про затвердження форм заяв у сфері державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Наказ Міністерства юстиції України від 18 листопада 2016 р. №3268/5 (в редакції наказів Міністерства юстиції України від 29 серпня 2018 р. №2824/5, від 19 травня 2020 р. №1716/5) // Офіційний вісник України, 2016 р., №90, ст.2950; 2018 р., №70, ст.2405; 2020 р., № 40, ст.1310.
72. Про врегулювання відносин, пов'язаних з державною реєстрацією юридичних осіб та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, в межах декількох адміністративно-територіальних одиниць: Наказ Міністерства юстиції України від 25 листопада 2016 р. №3359/5 (в редакції наказу Міністерства юстиції України від 9 січня 2020 р. №72/5) // Офіційний вісник України, 2016 р., №93, ст.3063; 2020 р., №6, ст.298.
73. Про затвердження Положення про Колегію з розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора, суб'єктів державної реєстрації, територіальних органів Міністерства юстиції: Наказ Міністерства юстиції України від 9 січня 2020 р. №71/5 // Офіційний вісник України, 2020 р., №3, ст.186.
74. Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі злочини у сфері господарської діяльності: Постанова Пленуму Верховного суду України від 25 квітня 2003 р. №3 // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/va003700-03>
75. Щодо місцезнаходження (місце проживання або іншої адреси), за якою здійснюється зв'язок з фізичною особою – підприємцем: Лист Міністерства юстиції України від 23 січня 2018 р. №1028/8.4.3/ін-18 // URL: <https://minjust.gov.ua/files/general/2018/02/06/20180206113205-54.pdf>

76. Щодо переліку відомостей, що зазначаються у статуті товариства з обмеженою відповідальністю та товариства з додатковою відповідальністю: Лист Міністерства юстиції України від 7 червня 2018 р. №6623/8.4.3/32-18 // Баланс. – 2018. – 13 серпня. – №64-65. – С.28; Бізнес-Бухгалтерія-Право. Податки. Консультації. – 2018. – 13 серпня. – №33. – С.28.

11. Інформаційні ресурси

1. Верховний Суд: www.scourt.gov.ua
2. Державна регуляторна служба України: www.dkrp.gov.ua
3. Єдиний державний реєстр судових рішень: www.reyestr.court.gov.ua
4. Законодавство України (на сайті Верховної Ради України): www.zakon.rada.gov.ua/laws
5. Конституційний Суд України: www.ccu.gov.ua
6. Міністерство юстиції України: www.minjust.gov.ua
7. Офіційний веб-портал Судова влада України: www.rsgs.court.gov.ua
8. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України Урядовий портал: www.kmu.gov.ua
9. Президент України: Офіційне Інтернет-представництво: www.president.gov.ua
10. Рада підприємців при Кабінеті Міністрів України: www.radakmu.org.ua
11. Юридична система “НАУ”: www.nau.kiev.ua
12. Юридичний портал Всеукраїнська мережа ЛІГА:ЗАКОН”: www.ligazakon.ua

**Перелік питань до заліку
з кредитного модуля “Підприємницьке право”**

1. Визначте поняття, предмет та функції підприємницького права.
2. Проаналізуйте метод та систему підприємницького права.
3. Проаналізуйте джерела підприємницького права.
4. Проаналізуйте поняття підприємницької діяльності, визначте її ознаки та принципи.
5. Охарактеризуйте види підприємницької діяльності.
6. Визначте поняття та охарактеризуйте види суб'єктів підприємницької діяльності.
7. Розкрийте сутність правового статусу фізичних осіб-підприємців.
8. Розкрийте сутність юридичних осіб як суб'єктів підприємницької діяльності.
9. Охарактеризуйте установчі документи суб'єктів підприємницької діяльності.
10. Охарактеризуйте порядок та способи створення суб'єктів підприємницької діяльності.
11. Охарактеризуйте порядок державної реєстрації юридичних осіб.
12. Охарактеризуйте порядок державної реєстрації фізичних осіб-підприємців.
13. Охарактеризуйте підстави та порядок державної реєстрації внесення змін до відомостей про юридичну особу та про фізичну особу – підприємця.
14. Охарактеризуйте юридичні підстави припинення суб'єктів підприємницької діяльності.
15. Охарактеризуйте порядок державної реєстрації припинення суб'єктів підприємницької діяльності.
16. Визначте поняття та охарактеризуйте ознаки, види та організаційно-правові форми підприємств.
17. Розкрийте сутність правового становища та охарактеризуйте види державних підприємств.
18. Розкрийте сутність правового становища та охарактеризуйте види підприємств колективної власності.
19. Розкрийте сутність правового становища приватних підприємств.
20. Розкрийте сутність правового становища кооперативів.
21. Розкрийте сутність правового становища іноземних підприємств та підприємств з іноземними інвестиціями.
22. Визначте поняття та охарактеризуйте установчі документи та види господарських товариств.
23. Розкрийте поняття та сутність правового становища публічних акціонерних товариств.
24. Розкрийте поняття та сутність правового становища приватних акціонерних товариств.
25. Розкрийте поняття та сутність правового становища товариства з обмеженою відповідальністю.
26. Розкрийте поняття та сутність правового становища товариства з додатковою відповідальністю.
27. Розкрийте поняття та сутність правового становища повного товариства.
28. Розкрийте поняття та сутність правового становища командитного товариства.
29. Охарактеризуйте органи управління господарським товариством.
30. Розкрийте сутність об'єднання підприємств, вкажіть його види та організаційно-правові форми.
31. Проаналізуйте правове становище холдингових компаній.
32. Дайте загальну характеристику відповідальності суб'єктів підприємницької діяльності, вкажіть її види та підстави.
33. Проаналізуйте статус фізичних осіб-підприємців як суб'єктів юридичної відповідальності.
34. Охарактеризуйте поняття, сутність та підстави господарсько-правової відповідальності.
35. Охарактеризуйте досудовий порядок реалізації господарсько-правової відповідальності.
36. Розкрийте сутність відшкодування збитків як форми господарсько-правової відповідальності.

37. Охарактеризуйте штрафні санкції.
38. Охарактеризуйте оперативно-господарські санкції.
39. Охарактеризуйте адміністративно-господарські санкції.
40. Визначте правові аспекти дозвільної системи у сфері підприємницької діяльності.
41. Визначте систему, статус та охарактеризуйте повноваження державних органів, що здійснюють регуляторну політику та захист підприємництва.
42. Проаналізуйте державне регулювання підприємницької діяльності.
43. Проаналізуйте державну підтримку малого підприємництва.
44. Охарактеризуйте державний контроль та нагляд за здійсненням підприємницької діяльності.
45. Охарактеризуйте правовий режим ліцензування господарської діяльності.
46. Охарактеризуйте порядок проведення перевірок суб'єктів підприємницької діяльності.
47. Проаналізуйте захист прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності.
48. Розкрийте сутність правовий режим майна суб'єктів підприємницької діяльності.
49. Визначте поняття та охарактеризуйте підстави та процедуру визнання суб'єкта підприємницької діяльності банкрутом.
50. Охарактеризуйте поняття, ознаки, види та порядок укладення підприємницького договору.

Завдання
для домашньої контрольної роботи
з кредитного модуля “Підприємницьке право”
для студентів заочної форми навчання

Варіант 1

Теоретичні питання:

1. Поняття, ознаки та предмет підприємницького права.
2. Поняття, загальні засади та етапи державної реєстрації суб’єктів підприємницької діяльності.

Ситуаційне завдання 1.

Акціонерне товариство “Норд”, зареєстроване у м. Києві, вирішило відкрити свою філію у м. Ірпінь. Голова правління надав державному реєстратору заповнену відповідну заяву та рішення правління про відкриття філії.

Через деякий час виявилось, що наявність у АТ “Норд” філії в м. Ірпінь не зафіксована ні в реєстраційній справі, ні в будь-яких інших документах державних органів.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Як можна довести те, що документи, що засвідчують утворення філії, подавалися державному реєстратору та були прийняті до розгляду?
2. Яких заходів має вжити акціонерне товариство “Норд” для захисту своїх прав?

Ситуаційне завдання 2.

В акціонерному товаристві “Геліос” за результатами голосування на загальних зборах акціонерів було обрано нового голову правління. Новий голова правління вирішив, що такі зміни потребують відображення у реєстраційній справі підприємства. Він заповнив заяву про внесення змін до відомостей про юридичну особу. Але державний реєстратор зупинив розгляд внесення змін до відомостей про юридичну особу та вимагав додаткового надання оригіналу рішення загальних зборів акціонерів. Новий голова правління заявив, що не може надати документ такої важливості.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи є обрання нового голови правління підставою для внесення змін до реєстраційної справи акціонерного товариства?
2. Чи мав право державний реєстратор вимагати оригінал рішення загальних зборів?
3. Що можна поради́ти голові правління?

Ситуаційне завдання 3.

Під час перевірки товариства з обмеженою відповідальністю (далі – ТОВ) “Сатурн” було виявлено, що за вісім місяців до моменту перевірки воно реалізувало партію алкогольних виробів, не отримавши ліцензії на продаж алкогольних напоїв. За результатами перевірки прийнято рішення накласти на ТОВ “Сатурн” адміністративно-господарський штраф. Однак через те, що документи з результатами перевірки загубилися і знайшлися лише через п’ять місяців після перевірки, штраф також був виписаний лише через п’ять місяців після перевірки. ТОВ “Сатурн” подало позов до суду, вимагаючи скасувати штраф, обґрунтовуючи це тим, що штраф повинен бути виписаний негайно після виявлення порушення.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Які встановлено строки щодо накладення адміністративно-господарських штрафів?
2. Яке рішення має ухвалити суд?

Варіант 2

Теоретичні питання:

1. Завдання та функції підприємницького права.

2. Основні зміни в порядку державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності після 1 січня 2016 р.

Ситуаційне завдання 1.

Громадянин Кошовий звернувся до державного реєстратора районної державної адміністрації з необхідними документами для реєстрації приватного підприємства. Проте йому було відмовлено у реєстрації на підставі недостатності статутного фонду, передбаченого установчими документами підприємства. Кошовий, не погодившись з цим, має намір звернутися до суду із заявою про примусову державну реєстрацію створеного ним приватного підприємства.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи правомірні дії державного реєстратора, яка відмовила громадянину Кошовому в реєстрації приватного підприємства?
2. Які необхідні реквізити статуту приватного підприємства?
3. Чи передбачено законодавством мінімальний розмір статутного фонду приватного підприємства та який саме?
4. До якого суду належить звернутися громадянину Кошовому?
5. Яке рішення повинен прийняти суд?

Ситуаційне завдання 2.

Один із учасників акціонерного товариства "Ігрек" виїхав на постійне місце проживання до Канади. У зв'язку з цим решта учасників вирішила виключити його зі складу акціонерного товариства і ввести іншу особу. Прийнявши відповідне рішення і склавши протокол, вони звернулися до відповідної державної адміністрації із проханням зареєструвати зміни до установчих документів, але їм було в цьому відмовлено.

Здійсніть юридичну характеристику ситуації, і керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи правомірною була відмова державної адміністрації щодо реєстрації змін до установчих документів товариства?
2. Чи мають право акціонери виключити учасника з акціонерного товариства?

Ситуаційне завдання 3.

Державною податковою інспекцією у Шевченківському районі м. Києва було накладено штраф на ТОВ "Радіан". Підставою для накладення штрафу стало ухилення від сплати податків, яке, на думку податківців, здійснювалось шляхом ведення на підприємстві "подвійної бухгалтерії". Однак посадові особи податкової служби відмовилися пояснити, звідки у них опинилися письмові докази, що засвідчують ухилення від сплати податків. Підприємство вважало таке отримання доказів порушенням процесуальних норм і наполягало на тому, що зазначену документацію сфальсифіковано самими податківцями.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи повинні працівники Державної податкової інспекції у Шевченківському районі м. Києва зазначати джерела отриманих доказів?
2. До яких органів можна звернутися зі скаргою на дії державної податкової інспекції?
3. Що необхідно зробити для доказування факту фальсифікації доказів?

Варіант 3

Теоретичні питання:

1. Принципи підприємницького права.
2. Порядок державної реєстрації юридичних осіб.

Ситуаційне завдання 1.

Громадянин України Гірняк, маючи намір провадити підприємницьку діяльність без створення юридичної особи, сплатив реєстраційний збір та подав до органу державної реєстрації заповнену заяву, три фотокартки, копію довідки про присвоєння ідентифікаційного номера як платника податків, документ, що підтверджує внесення плати за державну реєстрацію, своє рішення за підписом усіх членів сім'ї про намір провадити підприємницьку діяльність, ксерокопію свідоцтва про шлюб та свідоцтва про народження дитини.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи усі перераховані вище документи необхідно було подавати Гірняку для державної реєстрації фізичною особою – підприємцем?
2. Чи не передбачено законодавством подання особою, яка має намір стати фізичною особою – підприємцем, інших документів для державної реєстрації?
3. Чи були в органу державної реєстрації підстави для відмови Гірняку у державній реєстрації?

Ситуаційне завдання 2.

Підприємство “Каскад” є учасником товариства з додатковою відповідальністю “Господар” і має частку майна в статутному фонді товариства “Господар” 30%. В червні 2019 р. підприємство “Каскад” заявило до товариства “Господар” вимоги про сплату належної йому (підприємству “Каскад”) частки і відповідної суми прибутку за результатами діяльності Товариства в першій половині 2019 р.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Порівняйте правове становище учасників товариства з додатковою відповідальністю і учасників товариства з обмеженою відповідальністю.
2. Який порядок розрахунків при виході учасника з товариства з додатковою відповідальністю?
3. Чи правомірні вимоги підприємства “Каскад”?

Ситуаційне завдання 3.

На громадянина Павленка, який займався підприємницькою діяльністю без державної реєстрації, у судовому порядку накладено штраф. Павленко під час своєї підприємницької діяльності заборгував великі суми грошей як фізична особа – суб’єкт підприємницької діяльності. Після сплати штрафу він відмовився їх віддати на тій підставі, що судом визнано факт, що він не є суб’єктом підприємницької діяльності, а отже до нього не можуть бути застосовані ні оперативно-штрафні санкції, ні процедура банкрутства.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи можна притягнути Павленка до відповідальності?
2. Чи можна буде стягнути з Павленка кошти, які він заборгував кредиторам?

Варіант 4

Теоретичні питання:

1. Методи підприємницького права.
2. Порядок державної реєстрації фізичних осіб-підприємців.

Ситуаційне завдання 1.

На засіданні загальних зборів учасників товариства з обмеженою відповідальністю “Борисфен” прийнято зміни до статуту, які в установленому порядку подано державному реєстратору для внесення змін до реєстраційної справи.

Ряд учасників товариства з обмеженою відповідальністю “Борисфен” не погодилися з рішенням загальних зборів. Вони подали позов до Господарського суду Черкаської області (за місцем реєстрації товариства та проведення загальних зборів). Суддя вирішив справу на користь позивачів та скасував рішення загальних зборів. Наступного дня учасники, що виграли справу, надали оригінал судового рішення державному реєстратору.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи мав право суддя скасовувати рішення загальних зборів?
2. Що має зробити державний реєстратор у даному випадку?

Ситуаційне завдання 2.

Антоненко залишив спадкоємцям у спадок пакет акцій публічного акціонерного товариства, пакет акцій приватного акціонерного товариства, частку в статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю, частку в складеному капіталі повного товариства та частку вкладника в командитному товаристві.

Загальні збори учасників кожного з названих товариств відмовились приймати спадкоємці Антоненка до свого складу.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи правомірні рішення загальних зборів?
2. В який спосіб спадкоємці Антоненка можуть захистити свої права?

Ситуаційне завдання 3.

Товариство з обмеженою відповідальністю “Берегиня” (далі – ТОВ) вирішило укласти із державним підприємством “Репер”, що знаходилося в іншому місті, договір оренди виробничих приміщень.

За обставин, що склалися, у визначений час директор ТОВ не зміг виїхати для підписання договору. Оскільки згідно зі статутом товариства ніхто, крім директора, не міг підписувати господарські договори, ТОВ довіреністю уповноважило комерційного директора на підписання договору. В довіреності повноваження комерційного директора були чітко сформульовані як “право на оформлення договору оренди”. Але представник державного підприємства “Репер” відмовився мати справу із комерційним директором ТОВ, посилаючись на те, що поняття “оформлення договору” не включає право на його підписання.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Хто повинен підписувати договори від імені суб’єктів господарювання?
2. Які вимоги пред’являються до довіреностей, що видаються від імені суб’єктів господарювання?
3. Чи правомірна позиція представника державного підприємства “Репер”?

Варіант 5

Теоретичні питання:

1. Система підприємницького права.
2. Підстави та порядок державної реєстрації внесення змін до відомостей про юридичну особу та про фізичну особу – підприємця.

Ситуаційне завдання 1.

Дирекція новоствореного товариства з обмеженою відповідальністю “Барс”, предметом діяльності якого є надання послуг, пов’язаних з охороною приватної власності, а також з охорони громадян, 22 січня 2019 р. звернулася у відповідну районну державну адміністрацію з заявою про державну реєстрацію товариства.

30 січня 2019 р. районна державна адміністрація повідомила заявника про відмову у реєстрації товариства з таких підстав:

- 1) дирекція товариства не подала довіреності засновників на виконання дій щодо реєстрації товариства;
- 2) відсутня ліцензія компетентного органу на здійснення товариством діяльності по наданню послуг, пов’язаних з охороною приватної власності і послуг з охорони громадян;
- 3) установчі документи товариства суперечать чинному законодавству, оскільки вказані в них частки в сукупності складають лише 75% статутного фонду товариства, передбаченого законодавством.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Які документи повинен подати заявник для державної реєстрації товариства з обмеженою відповідальністю?
2. Чи правомірне рішення районної державної адміністрації в цій справі?
3. Які дії засновників товариства забезпечать їм захист права на реєстрацію товариства?

Ситуаційне завдання 2.

Командитне товариство “Шевченко та Іваненко”, що складається з двох учасників з повною відповідальністю (їх частки у статутному фонді становлять 20% і 30%) і п’ятьох вкладників, кожний з яких має частку у розмірі 10% статутного фонду, у встановленому законом порядку визнане банкрутом. При цьому виявилось, що борги товариства на 600000 грн. перевищують його майнову масу.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Які права та обов’язки несуть учасники командитного товариства?
2. Які існують підстави припинення діяльності командитного товариства?
3. Визначіть розмір і порядок притягнення до майнової відповідальності учасників цього

командитного товариства за борги останнього.

Ситуаційне завдання 3.

Товариство з обмеженою відповідальністю “Чарівниця” (далі – ТОВ) протягом року торгувало медикаментами, не придбавши при цьому ліцензії на здійснення цього виду діяльності.

Податкова інспекція подала позов до суду про скасування державної реєстрації та ліквідацію ТОВ “Чарівниця”. ТОВ “Чарівниця” проти позову заперечувало, посилаючись на те, що торгівля без ліцензії не може бути підставою для ліквідації ТОВ.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. До якого виду санкцій (штрафних, оперативно-господарських чи адміністративно-господарських) належить скасування реєстрації та ліквідація суб’єкта господарювання?
2. Чи може бути торгівля без ліцензії підставою для ліквідації господарського товариства?
3. Чи мала право податкова інспекція подавати подібний позов?
4. Яке рішення повинен постановити суд?

Варіант 6

Теоретичні питання:

1. Джерела підприємницького права.
2. Порядок державної реєстрації припинення суб’єктів підприємницької діяльності.

Ситуаційне завдання 1.

Державний реєстратор відмовив в державній реєстрації підприємства з іноземними інвестиціями “International Foodcompany”, посилаючись на те, що його офіційна назва в заяві та в установчих документах надана недержавною мовою, що суперечить Конституції України.

Документи були виправлені та подані на державну реєстрацію повторно. Назва підприємства в заяві та в установчих документах стала такою: “Інтернешнл Фудкомпані”. Державний реєстратор відмовив повторно, посилаючись на те, що назва компанії українською мовою позбавлена змісту.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи мав право державний реєстратор відмовити в державній реєстрації при поданні документів в обох випадках відмови в державній реєстрації?
2. Чи правильно обґрунтовані заперечення державного реєстратора в обох випадках відмови в державній реєстрації?

Ситуаційне завдання 2.

Командитне товариство “Москаленко”, що складається з одного повного учасника і трьох вкладників, які мають рівні частки, визнано банкрутом. Ліквідаційна комісія виявила, що борги товариства на 450000 грн. перевищують його майнову базу навіть після вжиття заходів до стягнення кредиторської заборгованості. При цьому з’ясувалося, що вкладники лише на 25% сплатили свої вклади до статутного фонду, розмір якого відповідно до установчого договору становить 36000 грн.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Яким має бути сукупний розмір часток вкладників в майні командитного товариства?
2. Якою буде участь кожного з учасників (повного учасника і вкладників) в покритті заборгованості товариства?

Ситуаційне завдання 3.

Від імені замовника договір було підписано генеральним директором, а від імені перевізника – заступником директора, оскільки останній перебував у відпустці. Оскільки перевізник своїх зобов’язань за договором не виконав, замовник звернувся до суду із позовом про відшкодування збитків. Але перевізник в особі директора, який повернувся з відпустки, подав позов про визнання договору недійсним як такого, що суперечить вимогам закону, оскільки заступник директора не мав повноважень на підписання договору.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на питання:

1. Хто має право від імені юридичної особи підписувати договори? Де повинні міститись такі відомості?

2. Чи створює правові наслідки договір, що підписаний представником сторони, який не мав належним чином оформлених повноважень на її підписання?
3. Яке рішення має прийняти суд?

Варіант 7

Теоретичні питання:

1. Поняття та ознаки підприємницької діяльності, її співвідношення з господарською та незалежною професійною діяльністю.
2. Поняття та ознаки підприємства.

Ситуаційне завдання 1.

Громадянин Марченко вирішив зареєструватися як фізична особа – суб'єкт підприємницької діяльності. Він надав державному реєстратору заповнену заяву, копію ідентифікаційного коду та квитанцію про сплату державного мита. Проте державний реєстратор зупинив розгляд документів Марченка, поки він не додасть до них довідку про відсутність судимості за корисливі злочини. Державний реєстратор пояснив, що така судимість перешкоджає зайняттю підприємницькою діяльністю.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи правомірні дії державного реєстратора? Чи має право державний реєстратор вимагати довідку про відсутність судимості?
2. Чи перешкоджає непогашена судимість за корисливі злочини зайняттю підприємницькою діяльністю?
3. Чи не передбачено законодавством подання особою, яка має намір стати фізичною особою – підприємцем, інших документів для державної реєстрації?

Ситуаційне завдання 2.

За результатами діяльності акціонерного товариства “Фенікс” за рік було отримано 400000 грн. чистого прибутку. Яким чином він має бути використаний, якщо:

- 1) розмір резервного фонду АТ сформований лише наполовину і становить 100000 грн.;
- 2) статутом АТ передбачено щорічні відрахування до фондів: матеріального заохочення (у розмірі 5% чистого прибутку), інноваційного (у розмірі 15% чистого прибутку)?

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Яким чином має бути використаний отриманий прибуток?
2. Яка частина прибутку може бути використана на виплату дивідендів?
3. Який порядок виплати дивідендів?

Ситуаційне завдання 3.

Товариство з обмеженою відповідальністю “Сіді-Юкрейн”, яке займалося діяльністю з імпорту дисків для лазерних систем зчитування і мало на це відповідну ліцензію, змінило свою назву на “Дівіді-Юкрейн”. Через 3 дні після перейменування воно надіслало необхідний пакет документів до органу ліцензування (Міністерства економічного розвитку і торгівлі України) з метою переоформлення ліцензії.

У той час, як необхідні документи проходили відповідну процедуру в Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України, до ТОВ “Дівіді-Юкрейн” прийшли посадові особи з податкової інспекції з метою перевірки наявності ліцензії. На їхню думку, формально ліцензія видана “Сіді-Юкрейн”, а не “Дівіді-Юкрейн”, отже, це різні підприємства і “Дівіді-Юкрейн” фактично працює без ліцензії.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи має право податкової інспекції перевіряти наявність ліцензій?
2. Що має зробити “Дівіді-Юкрейн”, щоб уникнути штрафу за проведення господарської діяльності без ліцензії?

Варіант 8

Теоретичні питання:

1. Принципи підприємницької та господарської діяльності.
2. Види та організаційно-правові форми підприємств.

Ситуаційне завдання 1.

Засновники товариства з обмеженою відповідальністю “Медик” (далі – ТОВ), предметом діяльності якого є здійснення медичної практики та реалізація медикаментів, 20 січня 2019 р. звернулися до державного реєстратора в районну державну адміністрацію із заявою про державну реєстрацію товариства.

27 січня 2019 р. райдержадміністрація повідомила заявників, що у державній реєстрації ТОВ відмовлено з таких підстав:

а) відсутність у ТОВ ліцензії на здійснення медичної практики та продаж на території України медикаментів;

б) подані установчі документи суперечать чинному законодавству, оскільки вказані в них вклади засновників в сукупності складають 75% статутного фонду ТОВ, а решту 25% – засновники планують сформувати за рахунок плати за випущені ТОВ obligації.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи правомірна відмова державного реєстратора в державній реєстрації ТОВ “Медик” (по кожному пункту)?
2. Які дії засновників ТОВ забезпечать захист їх права на реєстрацію ТОВ?

Ситуаційне завдання 2.

Акціонер приватного акціонерного товариства “Лада” (далі – ПАТ) продав належні йому акції своєму приятелю. Засновники ПАТ “Лада” звернулися до суду з позовом про визнання недійсним договору купівлі-продажу цих акцій на тій підставі, що договором про заснування ПАТ “Лада” була передбачена заборона відчуження акцій третім особам без згоди самого ПАТ та його акціонерів, які мали переважне право на придбання акцій ПАТ, що відчужуються.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. В чому полягає різниця у правовому статусі (правах та обов’язках) акціонерів публічного акціонерного товариства та приватного акціонерного товариства?
2. Яке рішення має винести суд в даній справі?

Ситуаційне завдання 3.

Після продажу майна банкрута ТОВ “Зевс” ліквідатором задоволені вимоги податкової інспекції в частині стягнення ПДВ на суму 5723650 грн. і штрафні санкції на суму 256000 грн. – в третю чергу, а також вимоги банку на суму 1150000 грн., забезпечену заставою, в четверту чергу.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи правомірні дії ліквідатора в ліквідаційній процедурі?
2. Який порядок реалізації майна банкрута в ліквідаційній процедурі?
3. В якому порядку задовольняються вимоги кредиторів?

Варіант 9

Теоретичні питання:

1. Види підприємницької діяльності.
2. Правовий статус та види державних підприємств.

Ситуаційне завдання 1.

Громадянин Пропенчук вирішив зареєструватися як фізична особа – суб’єкт підприємницької діяльності. Він надав державному реєстратору заповнену заяву про державну реєстрацію та квитанцію про сплату реєстраційного збору, проте відмовився надавати копію ідентифікаційного коду. За його словами, він не отримував ідентифікаційний код, оскільки вважає його “числом Звіра” про яке згадується у Біблії. На пропозицію державного реєстратора все ж таки отримати ідентифікаційний код і повернутися до нього після його отримання, Пропенчук відповів категоричною відмовою.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи правомірні дії державного реєстратора?
2. Чи обґрунтовані заперечення Пропенчука?
3. Чи є для Пропенчука за відсутності можливості ідентифікаційного коду зареєструватися підприємцем без створення юридичної особи?

Ситуаційне завдання 2.

У 2010 р. створено і зареєстровано товариство з обмеженою відповідальністю “Вест”. Учасниками були 3 особи, які мали однакові частки у сформованому статутному фонді. На день реєстрації товариства кожен із учасників вніс до статутного фонду по 50% своєї частки, що відповідало Закону України “Про господарські товариства”. У подальшому учасники решту своїх вкладів не вносили, і статутний фонд товариства не змінювався. Через 2 роки 2 учасники вирішили вийти з товариства, написавши відповідні заяви, які в установленому порядку були нотаріально засвідчені. У заявах зазначалося, що учасники на майно товариства не претендують, а від своєї частки у статутному фонді відмовляються. Водночас 2 сторонні особи виявили бажання стати учасниками товариства. Рішення про вихід зі складу учасників та вступ до нього нових осіб було прийнято на зборах учасників товариства відповідно до складеного протоколу.

На початку 2017 р. учасники, які вийшли з товариства, звернулися до суду із позовом до товариства та його директора (учасника, який залишився) про виділення майна товариства. Відповідач позов не визнав, посилаючись на те, що свого часу позивачі відмовилися від своїх часток у майні, не висуваючи інших майнових претензій до товариства, що і було оформлено належним чином.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. За яких умов можливе відчуження частки учасника у статутному фонді на користь товариства або третіх осіб?
2. Яке значення мають нотаріально засвідчені заяви учасників про відмову від своїх часток та претензій на майно товариства?
3. До якого суду мають звернутися колишні учасники товариства?
4. Яке рішення має ухвалити суд?

Ситуаційне завдання 3.

До публічного акціонерного товариства “Актон” прийшли з позаплановою перевіркою посадові особи державної податкової інспекції. У ході перевірки було виявлено, що публічне акціонерне товариство “Актон” приховувало частину свого прибутку з метою ухилення від податків. На акціонерне товариство було накладено штраф, а також конфісковано прихований прибуток. Керівництво акціонерного товариства звернулося до суду, звертаючи увагу на те, що покарання у вигляді штрафу вже сплачено, а тому конфіскація прибутку незаконна.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи мають право податкові органи конфісковувати прибуток підприємства?
2. Чи може бути в даному випадку за одне правопорушення накладено два покарання?

Варіант 10

Теоретичні питання:

1. Державне регулювання підприємницької діяльності. Державна підтримка малого підприємництва.
2. Правовий статус та види підприємств колективної власності.

Ситуаційне завдання 1.

Кондратенко С.В., Арлахов І.Б. і Сінченко Г.Л. домовились про створення Товариства з обмеженою відповідальністю “Верітас” (далі – ТОВ), головною метою якого мала стати аудиторська діяльність. Вони домовилися, що місцезнаходженням ТОВ стане приватизована квартира Кондратенко С.В.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Які документи повинні підготувати засновники ТОВ для його реєстрації?
2. До яких органів і в якій послідовності мають звертатися засновники в процесі процедури реєстрації ТОВ?
3. Які документи необхідно підготувати засновникам ТОВ для заняття аудиторською діяльністю?
4. Чиєю власністю стане квартира Кондратенко С.В. у випадку реєстрації ТОВ?

Ситуаційне завдання 2.

Голова правління публічного акціонерного товариства (далі – ПАТ) “Неон” (власник 60% акцій), зловживаючи своїм посадовим становищем, почав завдавати шкоди підприємству. Він

безкоштовно або за заниженими цінами забирає зі складу товарно-матеріальні цінності, укладає не вигідні для ПАТ договори тощо.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи мав би право власник 60% акцій, не обіймаючи посади голови правління ПАТ, укласти договори та діяти іншим чином від імені ПАТ?
2. Який орган може відкликати членів виконавчого органу ПАТ (правління)?
3. Чи матиме при цьому значення кількість акцій, що знаходяться у власності акціонера?
4. Що можна порадижити акціонерам у ситуації, що склалася?

Ситуаційне завдання 3.

Громадянин Загребельний, отримавши сертифікат про право зайняття аудиторською діяльністю і зареєструвавшись як суб'єкт підприємницької діяльності, уклав договір із будівельною компанією "Ренесанс" на проведення її комплексного бухгалтерського і аудиторського обслуговування. Податкова інспекція пред'явила позов про визнання договору недійсним, мотивуючи це тим, що у Загребельного немає ліцензії на зайняття зазначеною діяльністю. Крім того, у позові вона просила стягнути з Загребельного всі кошти, що були отримані ним за договором у дохід держави.

Компанія "Ренесанс" проти позову заперечувала частково, вважаючи, що у зв'язку з визнанням договору недійсним всі кошти, отримані за ним громадянином Загребельним, повинні бути повернуті їй.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи підлягає сертифікації здійснення аудиторської діяльності?
2. Чи підлягає ліцензуванню аудиторська діяльність?
3. Який порядок отримання ліцензії на здійснення господарської діяльності?
4. Яке рішення повинен постановити суд?

Варіант 11

Теоретичні питання:

1. Поняття, ознаки та види суб'єктів підприємницької діяльності.
2. Правовий статус приватних підприємств, іноземних підприємств та підприємств з іноземними інвестиціями.

Ситуаційне завдання 1.

У 1992 р. було створено та зареєстроване у встановленому порядку "Мале колективне сільськогосподарське підприємство у формі товариства з обмеженою відповідальністю "Колгосп "Червоний Жовтень".

У 2017 р. у підприємства виникла необхідність внести зміни в установчі документи. У зв'язку з цим відповідні документи були подані до районної держадміністрації для реєстрації змін. Проте, державний реєстратор відмовив в державній реєстрації внесення змін. При цьому відмова була мотивована тим, що для проведення реєстрації змін необхідно привести установчі документи підприємства у відповідність до чинного законодавства, а саме:

- 1) збільшити статутний фонд до 121800 грн. (100 мінімальних заробітних плат), оскільки відповідно збільшився мінімальний розмір заробітної плати;
- 2) виключити з найменування підприємства посилання на "колгосп" тому, що чинним законодавством не передбачено такої організаційно-правової форми, та посилання на "колективне сільськогосподарське підприємство", оскільки не можна об'єднувати в найменуванні посилання на дві різні організаційно-правові форми (КСП та ТОВ);
- 3) перейменувати "Мале підприємство" в "Спільне підприємство з іноземними інвестиціями", оскільки серед нових учасників ТОВ є громадянин Німеччини.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на питання, чи відповідають чинному законодавству вимоги державного реєстратора?

Ситуаційне завдання 2.

У липні 2018 р. загальні збори товариства з обмеженою відповідальністю "Турія" (далі – ТОВ) прийняли більшістю в 60% голосів рішення про виключення громадянина Бродича зі складу

учасників ТОВ за розголошення конфіденційної інформації та рішень зборів. Бродич звернувся до місцевого суду з вимогою визнати таке рішення загальних зборів незаконним. Проте суд в позові відмовив, мотивуючи це тим, що згідно зі статутом ТОВ учасники товариства зобов'язані не розголошувати конфіденційну інформацію, а також тим, що загальні збори є вищим органом управління і мають право приймати рішення з будь-яких питань.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи правильно вирішив даний спір суд?
2. Щоб змінилося, якби рішення про виключення було прийнято в травні 2018 р.?

Ситуаційне завдання 3.

Приватний підприємець Ружицький здійснював продаж дитячих товарів населенню. Готівкових коштів він не приймав, а виписував рахунки, за якими покупці сплачували обумовлену суму через Ощадний банк. Торговий патент він не придбав. Податкова інспекція наклала на Ружицького адміністративно-господарський штраф, який підлягав сплаті до бюджету. Ружицький з цим не погодився і звернувся до господарського суду із заявою про визнання рішення податкової інспекції недійсним.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи мав право приватний підприємець Ружицький здійснювати зазначену торговельну діяльність без придбання торгового патенту?
2. Чи вправі була податкова інспекція накласти на підприємця адміністративно-господарський штраф?
3. Яке рішення має постановити господарський суд?

Варіант 12

Теоретичні питання:

1. Правовий статус фізичних осіб – підприємців. Обов'язки фізичних осіб – підприємців.
2. Правовий статус підприємств, заснованих громадськими об'єднаннями та релігійними організаціями.

Ситуаційне завдання 1.

Громадянин Левадний вирішив створити приватне підприємство “Левада” і зареєструвати його як юридичну особу – суб'єкта підприємницької діяльності, для чого подав до органу державної реєстрації копії установчих документів у двох примірниках, заяву встановленого зразка і документ, що засвідчує внесення плати за державну реєстрацію. Через 10 днів з дня подання відповідних документів орган державної реєстрації повідомив Левадного про відмову у державній реєстрації, пояснивши своє рішення тим, що продукція, для виробництва якої передбачалось створення підприємства, не користується достатнім попитом, а також враховуючи, що в цій області вже діє підприємство з аналогічною назвою.

Проаналізуйте умови наведеної ситуації, і керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи правомірною була відмова у державній реєстрації в цьому випадку?
2. Чи всі необхідні документи були подані громадянином Левадним для державної реєстрації приватного підприємства “Левада”?
3. Якщо в діях органу державної реєстрації мають місце порушення чинного законодавства, то які саме?

Ситуаційне завдання 2.

До директора ТОВ “Ініціатива” звернулись з клопотанням про вступ до товариства:

- 1) фізична особа-підприємець із внесенням у його статутний капітал коштів, одержаних ним у кредит;
- 2) директор малого підприємства із внесенням у статутний капітал коштів, одержаних з бюджету міської Ради;
- 3) голова фермерського господарства із внесенням у статутний капітал майна, одержаного в заставу від благодійної організації.

Директор ТОВ “Ініціатива” задовольнив усі клопотання, вважаючи, що усі внески відповідають джерелам формування майна товариства.

Чи правомірні дії директора ТОВ “Ініціатива”?

Ситуаційне завдання 3.

Холдингова компанія “Титан” із запізненням на шість місяців завершила роботи щодо будівництва цеху плодоовочевих виробів на замовлення товариства з обмеженою відповідальністю “Золота осінь” (далі – ТОВ). ТОВ забезпечило прийняття цеху в експлуатацію в установленому порядку, а через два місяці пред’явило до холдингової компанії позов про стягнення неустойки, а також відшкодування збитків, що виразились у:

а) втратах, пов’язаних з псуванням сировини, заготовленої для завантаження цеху (81000 грн.);

б) неотриманому від виготовлення та реалізації продукції, що мала бути виготовлена цехом за шість місяців, прибутку (624000 грн.).

Холдингова компанія відмовилася задовольнити позовні вимоги посилаючись на:

1) дію обставин непереборної сили, до яких вона віднесла страйк своїх робітників, що вимагали покращення умов праці та підвищення заробітної плати;

2) неможливість застосування передбачених законом санкцій – неустойки та відшкодування неотриманого прибутку, що є наслідком недотримання позивачем встановленого законодавством строку позовної давності для вимог, впливають з порушення строків виконання договорів підряду у капітальному будівництві.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Дії якої із сторін є правомірними у цьому спорі?
2. Яке рішення у справі повинен винести господарський суд?

Варіант 13

Теоретичні питання:

1. Обмеження на зайняття підприємницькою діяльністю для фізичних осіб (категорії фізичних осіб, яким заборонено займатися підприємницькою діяльністю; види господарської діяльності, які не мають права здійснювати фізичні особи – підприємці).
2. Об’єднання підприємств: сутність, види та організаційно-правові форми.

Ситуаційне завдання 1.

Орган державної реєстрації відмовив у державній реєстрації товариства з обмеженою відповідальністю “Калина” (далі – ТОВ) з таких підстав:

- 1) сторінки статуту товариства з обмеженою відповідальністю не пронумеровано;
- 2) договір оренди квартири між фізичними особами – власником квартири та засновниками товариства не затверджено печаткою комунального підприємства по утриманню житлового господарства;
- 3) в заяві про державну реєстрацію не вказано ідентифікаційний номер одного з засновників;
- 4) в заяві про державну реєстрацію виконавчим органом названо директора, а в статуті – дирекцію;
- 5) не подано довідки про резервування назви товариства з обмеженою відповідальністю.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Які з цих пунктів можуть бути підставою для відмови у державній реєстрації?
2. Чи правомірна відмова суб’єкта державної реєстрації у державній реєстрації ТОВ “Калина”?

Ситуаційне завдання 2.

Учасники при створенні товариства з обмеженою відповідальністю “Траст” визначили, що кожний з них матиме частку у статутному фонді у розмірі 20%, а вартість внеску кожного учасника складатиме 100000 грн.

При цьому внесками будуть.

- 1) Першого – пакет акцій “МММ-2014” номінальною вартістю 50000 грн.
- 2) Другого – власні векселі номінальною вартістю 150000 грн.
- 3) Третього – ноу-хау про те, як можна на вигідних умовах одержати кредит у сумі 1 млн. грн. під заставу акцій першого та векселів другого учасників.
- 4) Четвертого – право користування земельною ділянкою у розмірі 150 га в Гренландії.

5) П'ятого – букет троянд.

Чи є правомірним формування статутного фонду в такий спосіб (по кожному пункту)?

Ситуаційне завдання 3.

Підприємство “Каскад”, яке входить до складу господарського товариства “Фортуна”, уклало з торговельною організацією “Пасаж” договір на поставку виготовлених ним кондиціонерів.

Зі сторони постачальника договір був підписаний директором підприємства “Каскад”. Господарське товариство “Фортуна” має намір звернутися до господарського суду з позовом до торговельної організації про розірвання укладеного договору (інший варіант – про визнання договору недійсним) з тих мотивів, що воно не давало повноважень директору підприємства “Каскад” на укладення договору.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Який порядок участі господарських товариств та їх учасників у господарських праввідносинах?
2. Визначте сторони у цій справі.
3. Чи правомірні дії директора підприємства “Каскад” по укладенню договору?

Варіант 14

Теоретичні питання:

1. Юридичні особи: поняття, ознаки, види.
2. Правовий режим ліцензування підприємницької діяльності.

Ситуаційне завдання 1.

Студент 3 курсу юридичного факультету Франко, який проживає у м. Львові по вул. Науковій (Франківський район м. Львова) 15 червня 2019 р. звернувся до державного реєстратора у Личаківську районну державну адміністрацію м. Львова з заповненою заявою про державну реєстрацію його як фізичної особи – підприємця для здійснення юридичної практики.

19 червня 2019 р. йому було відмовлено у державній реєстрації з таких підстав:

- 1) він має звернутися для державної реєстрації за місцем проживання – у Франківську районну державну адміністрацію м. Львова;
- 2) у Львові вже існують юридичні фірми, тому займатися цим видом діяльності вбачається недоцільним;
- 3) для зайняття таким видом діяльності необхідна вища юридична освіта, якої у заявника немає;
- 4) така діяльність може здійснюватися лише після отримання ліцензії Міністерства юстиції України;
- 5) заявник не має власного приміщення, де мала б здійснюватися така діяльність.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи є підстави для відмови в державній реєстрації в цьому випадку (по кожному пункту)?
2. Чи не передбачено законодавством подання особою, яка має намір стати фізичною особою – підприємцем, інших документів для державної реєстрації?

Ситуаційне завдання 2.

У зв'язку із важким матеріальним становищем, Іванчук вирішив продати належну йому частку (17%) в статутному капіталі ТОВ “Хмара”. Про це він повідомив збори учасників, і запропонував учасникам у 10-денний строк придбати частку за 40000 грн.

Учасники вважаючи, що ця сума не відповідає справжній вартості частки, відмовилися від її придбання.

Через деякий час Іванчук продав частку Петренку за 30000 грн.

Коли ж Петренко з'явився у товариство, його не допустили, оскільки:

- 1) Петренко є єдиним учасником іншого господарського товариства;
- 2) Договір про відступлення частки не посвідчений нотаріально;
- 3) Іванчук порушив права учасників на переважне придбання частки.

Петренка також повідомили, що він учасником товариства не стане, оскільки на загальних зборах було прийнято рішення відмовити йому у вступі до товариства.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи правомірні дії учасників ТОВ “Хмара”?
2. З якого моменту Петренко вважається учасником товариства?

Ситуаційне завдання 3.

Приватне підприємство “Зоря” вирішило у судовому порядку стягнути борг із товариства з обмеженою відповідальністю (далі – ТОВ) “Кронос”, яке тривалий час зволікало із виплатою своїх боргових зобов’язань. Проте виявилось, що ТОВ “Кронос” вирішило припинити свою діяльність і в даний момент відбувається процес його ліквідації.

На підставі викладеного вище та з огляду на те, що посаду директора ТОВ “Кронос” також було ліквідовано, приватне підприємство “Зоря” подало позов до ліквідаційної комісії. Господарський суд прийняв позов до розгляду та розпочав провадження.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи мало право приватне підприємство “Зоря” у такій ситуації подавати позов?
2. Яке рішення має ухвалити господарський суд?

Варіант 15

Теоретичні питання:

1. Види юридичних осіб, що є суб’єктами підприємницької діяльності. Види юридичних осіб, що не є суб’єктами підприємницької діяльності.
2. Правові аспекти дозвільної системи у сфері підприємницької діяльності.

Ситуаційне завдання 1.

Приватне підприємство “Експрес” у зв’язку із зміною місцезнаходження, зафіксованого у статуті, звернулось до державного реєстратора в районну державну адміністрацію з проханням про державну реєстрацію змін до установчих документів. Державний реєстратор відмовив підприємству у такій реєстрації, мотивуючи свою відмову тим, що це суперечить чинному законодавству України.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. В яких випадках здійснюється реєстрація змін до установчих документів суб’єкта господарювання?
2. Чи правомірні дії державного реєстратора в даному випадку?

Ситуаційне завдання 2.

У 2005 р. було створено і зареєстровано товариство з обмеженою відповідальністю “Омега” (далі – ТОВ). Учасниками виступали 3 особи, які мали однакові частки у сформованому статутному фонді. На день реєстрації ТОВ кожен з учасників вніс до статутного фонду по 30 відсотків своєї частки. У подальшому учасники решту своїх вкладів не вносили, і статутний фонд ТОВ не змінювався. Через 10 років 2 учасники вирішили вийти з товариства, написавши відповідні заяви, які були у встановленому порядку нотаріально засвідчені. У заявах зазначалося, що учасники на майно ТОВ не претендують, а від своєї частки в статутному фонді відмовляються. Водночас 2 сторонні особи виявили бажання увійти як учасники у ТОВ. Рішення про вихід зі складу учасників та вступ до нього нових осіб було прийнято на зборах учасників ТОВ зі складанням відповідного протоколу.

На початку 2017 р. учасники, які вийшли з ТОВ, звернулися до суду із позовом до ТОВ та його директора (учасника, який залишився) про виділення майна ТОВ. Відповідач позов не визнав, посилаючись на те, що свого часу позивачі від своїх часток в майні та інших майнових претензій до товариства відмовилися, що і було належним чином оформлено.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи є підстави для розгляду спору в господарському суді?
2. Яке рішення має винести суд?

Ситуаційне завдання 3.

Головним санітарним лікарем у м. Києві у рамках планової перевірки обстежено приватне підприємство “Ресторан “Янтар”. Під час обстеження виявлено порушення санітарно-епідеміологічних вимог, зокрема, Закону України “Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення”. Головний санітарний лікар виніс рішення про

тимчасове зупинення діяльності ресторану. Власник приватного підприємства “Ресторан “Янтар” відмовився зупиняти діяльність ресторану без рішення суду.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи має право головний санітарний лікар без рішення суду зупиняти здійснення підприємницької діяльності?
2. Чи може приватне підприємство бути притягнуто до відповідальності за невиконання вимог головного санітарного лікаря?

Варіант 16

Теоретичні питання:

1. Порядок та способи створення суб’єктів підприємницької діяльності.
2. Правовий статус холдингових компаній.

Ситуаційне завдання 1.

Громадянин Петренко, якому було відмовлено у реєстрації його як фізичної особи – суб’єкта підприємницької діяльності, звернувся до прокуратури зі скаргою на державного реєстратора, що працював у Деснянській районній у місті Києві державній адміністрації. Після вивчення змісту скарги у прокуратурі України дійшли висновку, що вона не належить до компетенції органів прокуратури, оскільки питання державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб – суб’єктів підприємницької діяльності відносяться до компетенції державних адміністрацій та виконавчих органів місцевого самоврядування. З огляду на це, прокуратура переслала скаргу до Деснянської районної у місті Києві державної адміністрації. Голова Деснянської районної у місті Києві державної адміністрації у свою чергу передав скаргу на розгляд тому самому державному реєстратору, який відмовив у державній реєстрації.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. До компетенції якого органу відноситься розгляд скарги Петренка?
2. Чи законні дії органів прокуратури?
3. Чи законні дії голови Деснянської районної у місті Києві державної адміністрації?

Ситуаційне завдання 2.

Під час ліквідації повного товариства “Бурило та Осташ” виявилось, що його активів не вистачає для розрахунку з усіма кредиторами. Загальна сума боргу становить 50000 грн.

Осташ відмовляється сплатити половину боргу оскільки:

- 1) він не здійснював безпосередню діяльність товариства;
- 2) його частка в статутному капіталі складає лише 2%.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи обґрунтовані пояснення Осташа?
2. В чому особливості відповідальності повного товариства?
3. Який порядок притягнення до відповідальності засновників товариства?

Ситуаційне завдання 3.

Громадянин Свириденко, зареєстрований як фізична особа – суб’єкт підприємницької діяльності на своєму особистому автомобілі потрапив у ДТП. Враховуючи те, що іншим учасником був автомобіль, який перебував на балансі АТ “Кристал”, Свириденко подав позов до господарського суду з вимогою про відшкодування шкоди та втраченої вигоди. Свій позов Свириденко обґрунтовував тим, що автомобіль, який потребував ремонту, необхідний йому для здійснення підприємницької діяльності.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи має право господарський суд розглядати подібні спори?
2. Яке рішення має винести суд?
3. Які дії повинен здійснити Свириденко для захисту своїх прав?

Варіант 17

Теоретичні питання:

1. Установчі документи суб’єктів підприємницької діяльності. Особливості змісту різних видів установчих документів.

2. Правовий статус та види кооперативів.

Ситуаційне завдання 1.

Один з учасників ТОВ “Гамма” поступився своєю часткою другому. Документи про реєстрацію цих змін в установчих документах товариства були надані державному реєстратору лише через рік. Державний реєстратор відмовив у реєстрації змін в установчих документах, посилаючись на те, що зміни подані на державну реєстрацію пізніше встановлено строку.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи правомірні дії реєстратора?
2. Протягом якого часу зміни до установчих документів повинні бути подані на реєстрацію?
3. Які наслідки пропуску цього строку?
4. З якого моменту другий учасник вважається таким, що набув прав на частку першого учасника?
5. Чи може перший учасник скасувати передачу своєї частки другому до реєстрації відповідних змін?

Ситуаційне завдання 2.

До складу товариства з додатковою відповідальністю “Основа” увійшло три учасники: Іванчук з часткою у розмірі 10%, Петренко з часткою у розмірі 35% та Хоменко з часткою у розмірі 55%. При цьому граничний розмір відповідальності учасників було обмежено 3-кратним розміром їх внесків.

Вважаючи, що в законі чітко не встановлено розмір статутного капіталу, засновники сформували його у розмірі 50000 грн., з яких 75% внесено на момент скликання перших загальних зборів учасників. Решта планувалося внести по мірі надходження коштів на рахунок товариства.

У процесі господарської діяльності товариство уклало кредитний договір на загальну суму 300000 грн., яку не вдалося повернути після закінчення дії договору.

Враховуючи те, що Іванчук, Петренко та Хоменко є учасниками товариства з додатковою відповідальністю, банк пред’явив вимогу про сплату кредиту в повному обсязі до усіх учасників одночасно пропорційно до розміру їх часток.

Учасники товариства заперечили вимогу банку, посилаючись на те, що:

- 1) необхідно у першу чергу звертатися з вимогою про сплату боргу до товариства, а не до них;
- 2) згідно із законом всі учасники несуть відповідальність за зобов’язаннями товариства в однаковому розмірі, тобто порівну;
- 3) оскільки частки ними не були сплачені повністю, товариство має нести відповідальність у межах внесених вкладів.

Проаналізуйте дану ситуацію на предмет дотримання порядку створення товариства, вимог банку та заперечень учасників.

Розрахуйте, в якому розмірі повинні нести відповідальність учасники даного товариства.

Ситуаційне завдання 3.

Між Агрофірмою “Рубежівка” та малим приватним підприємством “Берегиня” було досягнуто усної угоди при укладанні договору про реалізацію останньому 300 т пшениці 3-го класу. Агрофірма “Рубежівка” повинна була продати МПП “Берегиня” протягом 7 днів проект договору поставки пшениці з обумовленням строків поставки та вартості товару. Отримавши проект договору. МПП “Берегиня” не погодилося з ним і направило Агрофірмі “Рубежівка” протокол розбіжностей з підписаним договором. Агрофірма “Рубежівка” з редакцією протоколу розбіжностей не погодилась і направила свої зауваження до протоколу.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

- 1) Чи правомірні дії Агрофірми “Рубежівка”?
- 2) Яким чином повинні бути врегульовані розбіжності?

Варіант 18

Теоретичні питання:

1. Юридичні підстави припинення суб'єктів підприємницької діяльності.
2. Правовий режим майна суб'єктів підприємницької діяльності.

Ситуаційне завдання 1.

Громадянин Харченко подав документи для державної реєстрації його як фізичної особи – підприємця. У заяві на державну реєстрацію у графі “види економічної діяльності” він вказав: “надання допомоги позичальникам банківських установ в ухиленні від повернення кредитів”.

Державний реєстратор виконавчого комітету міської ради відмовив Харченку в державній реєстрації на тій підставі, що законодавством України (зокрема, законом України “Про ліцензування видів господарської діяльності”) не передбачено такого виду господарської діяльності.

Громадянин Харченко оскаржив відмову у державній реєстрації до суду, посилаючись на вільний вибір видів підприємницької діяльності.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи правомірні дії державного реєстратора?
2. Яке рішення має винести суд?

Ситуаційне завдання 2.

Загальними зборами ПАТ “Завод ЗБК”, що були скликані за ініціативою спостережної ради, останній делегувалося право призначити склад правління, а правлінню – приймати рішення про створення філій, представництв та дочірніх підприємств товариства.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи є правомірним таке рішення?
2. Які питання входять до виключної компетенції загальних зборів ?
3. В якому порядку приймаються рішення цими зборами ?

Ситуаційне завдання 3.

Прокурор одного із районів Львівської області звернувся до господарського суду з позовною заявою в інтересах державного підприємства “Рекорд” до товариства з обмеженою відповідальністю “Росава” про стягнення збитків, яких зазнало підприємство “Рекорд” з вини відповідача – ТОВ “Росава”.

Господарський суд повернув позовну заяву прокурора без розгляду з мотивів, що сторонами не було вжито заходів досудового врегулювання спору (державним підприємством “Рекорд” не було пред'явлено претензію до ТОВ “Росава”).

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи встановлено законом для певних категорій господарських спорів обов'язковий досудовий порядок їх розв'язання?
2. Чи є обов'язковим досудовий порядок реалізації господарсько-правової відповідальності в даному спорі?
3. Чи відповідають чинному законодавству дії господарського суду?

Варіант 19

Теоретичні питання:

1. Реорганізація суб'єктів підприємницької діяльності, її способи та правові наслідки.
2. Підприємницький договір: поняття, ознаки, види, порядок укладення.

Ситуаційне завдання 1.

За статутом товариства з обмеженою відповідальністю “Кванта” кожному з учасників надавалося право після сплати кимось з них свого внеску у повному обсязі у будь-який час збільшувати суму статутного фонду з внесенням відповідних змін до установчих документів. Але коли один із учасників звернувся до державного реєстратора районної державної адміністрації з проханням зареєструвати відповідні зміни, йому було відмовлено з посиланням на те, що решта учасників не повністю сплатила свої внески, а тому він не може збільшувати свої частки у статутному фонді товариства.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи відповідають законодавству установчі документи товариства?
2. За яких умов можливе збільшення статутного фонду товариства?

3. Чи правомірною відмова державного реєстратора районної державної адміністрації?

Ситуаційне завдання 2.

ТОВ “Альфа” внаслідок невдалої операції з кредитом, отриманим в одному з комерційних банків, мало заборгованість перед кредиторами у розмірі 10000 грн., а податкових зобов’язань – на 23000 грн. Передбачаючи фінансовий крах, учасники ТОВ “Альфа”, у тому числі і директор, вирішили ліквідувати ТОВ “Альфа”. Порадившись з юристом, на загальних зборах вони прийняли рішення про вихід з ТОВ “Альфа” всіх учасників одночасно і викуп їх часток власне товариством. Оформивши при цьому відповідний протокол і затвердивши зміни до установчих документів, вони подали останні до місцевої державної адміністрації для реєстрації змін. Але у цьому їм було відмовлено на підставі того, що законодавством не передбачена можливість виходу всіх учасників товариства одночасно.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Який порядок ліквідації господарського товариства?
2. Чи можна “позбавитися” підприємства без його ліквідації, шляхом одночасного виходу усіх учасників?
3. Що станеться з товариством, з якого вийдуть усі учасники?
4. Чи правомірне рішення районної державної адміністрації в цій справі?

Ситуаційне завдання 3.

Швейна фабрика “Маяк”, стягнувши з господарського товариства “Колорит” за згодою останнього неустойку за недопоставку тканин згідно з укладеним між ними договором поставки, звернулося до господарського суду із позовом про відшкодування названим товариством збитків, заподіяних їй цією недопоставкою, у розмірі 63000 грн. Таку суму склали сплачені фабрикою своїм покупцям штрафні санкції за недопоставку швейних виробів, що мали бути виготовлені із зазначених тканин, а також недоотримані фабрикою доходи, які вона б отримала, якби господарське товариство виконало свої зобов’язання за договором. Господарське товариство “Колорит” висловило згоду задовольнити позовні вимоги фабрики частково – лише в обсязі прямих збитків із врахуванням списаної суми неустойки. У решті позовні вимоги були ним відхилені, як такі, що не відповідають чинному законодавству та договору.

Проаналізуйте наведену ситуацію, і керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Що належить розуміти під збитками і неустойкою?
2. Який вид неустойки мав бути застосований в даному випадку?
3. Чи підлягають стягненню збитки у повній сумі, враховуючи недержаний фабрикою “Маяк” прибуток (втрачену вигоду)?

Варіант 20

Теоретичні питання:

1. Порядок ліквідації суб’єктів підприємницької діяльності. Черговість задоволення вимог кредиторів платоспроможних суб’єктів підприємницької діяльності.
2. Відповідальність суб’єктів підприємницької діяльності: загальна характеристика, види, підстави. Фізичні особи-підприємці як суб’єкти юридичної відповідальності.

Ситуаційне завдання 1.

Орган державної реєстрації відмовив у державній реєстрації змін відомостей про приватне підприємства “Бумер” у зв’язку з тим, що вони подані з порушенням встановленого 7-денного строку з дня зміни місцезнаходження.

Одночасно орган державної реєстрації звернувся з позовом про примусове припинення приватного підприємства “Бумер”.

Чи правомірні дії органу державної реєстрації?

Ситуаційне завдання 2.

Спільне підприємство “Система” пред’явило позов до командитного товариства “Консалтингової групи “Кучеренко, Дмитрук і партнери” про стягнення збитків у розмірі 400000 грн., завданих внаслідок неналежного обслуговування.

Позов задоволено повністю, але у товариства відсутнє майно, достатнє для сплати боргу. З метою запобігання розголошенню цієї інформації та збереження репутації було вирішено змінити назву товариства на “Консультаційний центр бізнесу і фінансів”.

Частки Кучеренка і Дмитрука рівні, а частки п’яти вкладників дорівнюють максимально допустимому за законом розміру.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Який розмір часток Кучеренка і Дмитрука?
2. В чому полягають особливості відповідальності командитного товариства та його учасників?
3. Чи може це товариство змінити назву у запропонованому варіанті?

Ситуаційне завдання 3.

Приватне підприємство “Обрій”, маючи оригінальний примірник господарського договору на поставку сільськогосподарської продукції з фермерським господарством “Золотий лан”, внесло в нього зміни щодо ціни на продукцію. Фермерське господарство “Золотий лан” відмовилось від здійснення поставки за зазначеною у примірнику договору ПП “Обрій” ціною. ПП “Обрій” звернулося до господарського суду з позовною заявою про спонукання фермерського господарства “Золотий лан” до виконання умов договору поставки.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи належить умова про ціну продукції до істотних умов господарського договору?
2. Яким чином повинна погоджуватись умова про ціну продукції?
3. Розкрийте порядок внесення змін до умов господарського договору.
4. Яке рішення має винести господарський суд?

Варіант 21

Теоретичні питання:

1. Визнання суб’єкта підприємницької діяльності банкрутом: поняття, підстави, процедура. Черговість задоволення вимог кредиторів неплатоспроможних суб’єктів підприємницької діяльності.
2. Поняття, сутність та підстави господарсько-правової відповідальності.

Ситуаційне завдання 1.

Орган державної реєстрації відмовив у державній реєстрації ТОВ “Астра” у зв’язку з невиконанням вимог законодавства в частині внесення 50% внесків кожним учасником, що має бути підтверджено довідкою, виданою банківською установою. Крім того, орган державної реєстрації вважає, що оцінка внесків засновників ТОВ завищена і потрібно надати документи, які свідчать про належність майна, яке вноситься в статутний капітал учасникам (накладна, чек, технічний паспорт).

Чи правомірні дії органу державної реєстрації?

Ситуаційне завдання 2.

Під час установчих зборів, на яких було прийнято рішення про створення приватного акціонерного товариства “Деметра”, постало питання щодо доцільності формування спостережної ради товариства. Більшість засновників висловлювалося за дволанкову систему управління – загальні збори акціонерів і правління, мотивуючи свої позиції тим, що кількість акціонерів є незначною (52), отже, утворення додаткового (поряд з ревізійною комісією) контролюючого органу недоцільним, бо потребує додаткових видатків.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Які функції спостережної ради?
2. Як спостережна рада співвідноситься з ревізійною комісією щодо виконуваних функцій та компетенції?
3. Як належить вирішити ситуацію, яка виникла, згідно з законом?

Ситуаційне завдання 3.

Товариство з обмеженою відповідальністю “Агровест” (далі – ТОВ) торгувало агрохімікатами, не отримавши при цьому ліцензії на здійснення цього виду діяльності. Податкова інспекція подала позов про ліквідацію ТОВ.

ТОВ проти позову заперечувало, посилаючись на те, що торгівля без ліцензії не може бути підставою для ліквідації ТОВ.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Які підстави передбачено законодавством для ліквідації господарських товариств?
2. Чи може бути торгівля без ліцензії підставою для ліквідації товариства?
3. Чи мав право податковий орган подавати подібний позов?
4. Яке рішення має прийняти суд?

Варіант 22

Теоретичні питання:

1. Поняття, ознаки та установчі документи господарських товариств.
2. Досудовий порядок реалізації господарсько-правової відповідальності.

Ситуаційне завдання 1.

За статутом товариства з обмеженою відповідальністю кожному з учасників надавалося право, після плати кимось свого внеску у повному обсязі у будь-який час збільшувати суму статутного фонду з внесенням відповідних змін до установчих документів. Але коли один із учасників звернувся до районної адміністрації з проханням зареєструвати відповідні зміни, йому було відмовлено з посиланням на те, що решта учасників не повністю оплатила свої внески, а тому він не може збільшувати свої частки у статутному фонді товариства.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи відповідають законодавству установчі документи товариства?
2. За яких умов можливе збільшення статутного фонду товариства?
3. Чи правомірна відмова працівника державної адміністрації?

Ситуаційне завдання 2.

Хоменко, який на зборах учасників голосував проти прийняття рішення про зменшення статутного капіталу, заявив, що він виходить із Товариства з обмеженою відповідальністю "Гольф" (далі – ТОВ). Через місяць він подав заяву про вихід на ім'я голови ТОВ "Гольф".

Збори учасників ТОВ "Гольф" розглянули його заяву і вирішили задовольнити її, вважаючи Хоменка таким, що вийшов з товариства.

У зв'язку зі зміною складу учасників ТОВ "Гольф" було затверджено зміни до установчих документів. Коли ж ці зміни були подані для державної реєстрації, державний реєстратор відмовив, посилаючись на те, що заява про вихід не посвідчена нотаріально.

Голова ТОВ "Гольф" звернувся до Хоменка, що б той подав заяву у належній формі (нотаріальній), але Хоменко відмовився це зробити, оскільки йому ще не виплачено вартість його частки.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на питання?

1. З якого моменту учасник вважається таким, що вийшов з ТОВ "Гольф":
  - з моменту подання заяви, з моменту прийняття рішення зборами учасників,
  - з моменту виділення частки,
  - з моменту державної реєстрації змін до установчих документів,
  - чи з іншого моменту?
2. Що робити у наведеній ситуації?
3. Чи може Хоменко відкликати заяву про вихід з ТОВ "Гольф"?

Ситуаційне завдання 3.

Білоцерківською державною податковою інспекцією подано позов про скасування (припинення) державної реєстрації ТОВ "Даринка" у зв'язку з неподанням останнім більше року до ДПІ податкової звітності. Проте за вказаною в установчих документах та реєстраційній справі адресою відповідач не знаходиться. Відповідач з рішенням ДПІ не погодився.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Які є підстави для скасування державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності?
2. Чи має право податкова інспекція подавати позови про скасування державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності?

3. Чи потрібно повідомляти орган державної реєстрації та ДПІ про зміну місцезнаходження підприємства, якщо засновник не змінював свого місця проживання?
4. Яке рішення має ухвалити суд?

Варіант 23

Теоретичні питання:

1. Види господарських товариств та органи управління господарським товариством.
2. Відшкодування збитків як форма господарсько-правової відповідальності.

Ситуаційне завдання 1.

Засновники науково-промислової корпорації “Квантор” звернулися до Антимонопольного комітету України з проханням надати згоду на її утворення.

Метою створення корпорації є поєднання наукового та виробничого потенціалу засновників для розробки і виробництва сучасних конкурентноспроможних свинцево-кислотних акумуляторних батарей за ресурсозберігаючою технологією. При цьому ринок свинцево-кислотних акумуляторів не є монополізованим. Окрім засновників корпорації, на цьому ринку діють інші вітчизняні та зарубіжні виробники.

При розгляді справи було встановлено, що корпорація на момент створення не стане монополістом у виробництві акумуляторних батарей. Створення корпорації сприятиме розширенню виробництва хімічних джерел струму, появи конкурентоспроможної продукції, нових робочих місць та не завдасть шкоди навколишньому середовищу.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Які нормативні акти регулюють процес створення корпорацій та інших об'єднань підприємств, а також порядок надання згоди на створення?
2. Чи є підстави для позитивного вирішення питання про створення науково-промислової корпорації “Квантор”?
3. Яке рішення має прийняти Антимонопольний комітет України?

Ситуаційне завдання 2.

Один із засновників приватного акціонерного товариства “Меркурій” через півроку після державної реєстрації товариства вирішив продати весь пакет акцій (80%), що належав йому на праві власності. Інші два засновники, що володіли відповідно 12% і 8% акцій, заперечували проти цього.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Які обов'язки закон покладає на засновників акціонерного товариства?
2. Чи правомірні заперечення інших засновників приватного акціонерного товариства “Меркурій”?

Ситуаційне завдання 3.

Товариство з обмеженою відповідальністю (далі – ТОВ) “Європа-тур” отримало ліцензію на туроператорську діяльність. До заяви про видачу ліцензії додавалися засвідчені в установленому порядку копії документів, що підтверджують право власності суб'єкта господарювання на службове приміщення, нотаріально засвідчена копія довідки банківської або іншої кредитної установи про підтвердження фінансового забезпечення відповідальності суб'єкта господарювання у розмірі, визначеному Законом України “Про туризм”, засвідчена в установленому порядку копія договору зі страховою компанією про обов'язкове страхування осіб, що здійснюють туристичні подорожі.

Через деякий час ТОВ “Європа-тур” вирішило розірвати договір зі страховою компанією, послугами якої воно користувалося, та укласти його із іншою компанією.

Невдовзі після таких дій Державне агентство України з питань туризму та курортів прийняло рішення про анулювання ліцензії через неподання інформації про зміну страхової компанії.

ТОВ “Європа-тур” подало позов до суду, вимагаючи скасування рішення Державного агентства України з питань туризму та курортів, оскільки, на думку ТОВ “Європа-тур”, орган ліцензування повинен повідомлятися лише у разі зміни найменування, місцезнаходження юридичної особи або під час змін, пов'язаних із провадженням певного виду господарської

діяльності. Таким чином, на думку позивача, до таких підстав аж ніяк не може бути віднесено зміну страхової компанії.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи обґрунтовані позовні вимоги ТОВ “Європа-тур”?
2. Яке рішення має ухвалити суд?

Варіант 24

Теоретичні питання:

1. Правовий статус акціонерного товариства. Порівняльна характеристика публічних та приватних акціонерних товариств.
2. Штрафні, оперативно-господарські та адміністративно-господарські санкції.

Ситуаційне завдання 1.

Шестеро громадян України віком від 16 до 30 років вирішили створити підприємницьку організацію для спільного здійснення за безпосередньої трудової участі кожного з них ремонтно-будівельних робіт у приватному житловому фонді. Один із цих громадян пообіцяв внести 1000 грн., інший надати свою майстерню площею 15 м² для облаштування офісу; решта – не могла запропонувати нічого, крім своєї праці. Відтак постало питання про вибір організаційно-правової форми підприємницької організації, яка відповідала б таким ознакам:

- 1) відсутність законодавчих вимог до мінімального розміру статутного фонду;
- 2) участь усіх учасників організації у веденні справ останньої, але за наявності виконавчого органу (директора), який міг би контролюватися обраним учасниками ревізором;
- 3) демократичний принцип вирішення основних питань діяльності організації за принципом: кожен учасник має лише один голос належно від його майнової участі в організації;
- 4) розподіл чистого прибутку організації насамперед залежно від трудової участі, а потім – майнової;
- 5) обмежений характер майнової відповідальності учасників організації у разі недостатності (відсутності) в останньої необхідного для покриття заборгованості майна (коштів).

Яку організаційно-правову форму підприємницької організації Ви можете порекомендувати її засновникам?

Обґрунтуйте свої рекомендації з посиланням на чинне законодавство.

Ситуаційне завдання 2.

Один із учасників товариства з обмеженою відповідальністю “Алонж” виїхав за кордон на постійне місце проживання. Решта учасників вирішила виключити його зі складу ТОВ та ввести на його місце, іншу особу. Прийнявши відповідне рішення та склавши відповідний протокол, вони звернулися до державного реєстратора із проханням зареєструвати зміни до установчих документів, але їм було відмовлено із посиланням на те, що вивести учасника можна лише за його згоди.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Який порядок прийняття рішень на загальних зборах ТОВ?
2. Яким чином можна довести, що учасник систематично не виконує обов’язки, покладені на нього товариством?
3. Що робити з часткою у статутному фонді учасника, який виїхав за кордон?
4. Чи правомірна відмова державного реєстратора?

Ситуаційне завдання 3.

За рішенням господарського суду Львівської області торговельна фірма “Надія” підлягає ліквідації, про що ліквідаційна комісія у місцевій газеті повідомила з зазначенням, що всі претензії кредиторів фірми можуть бути заявлені не пізніше одного місяця з дня опублікування повідомлення. Через чотири місяці один із постачальників фірми – підприємство “Олімп” – звернулося до ліквідаційної комісії з вимогою про погашення боргу, але ліквідаційна комісія відмовилася розглянути претензію, мотивуючи це пропуском встановленого терміну. Через місяць підприємство звернулося з позовом з цього приводу до господарського суду.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи відповідають закону дії ліквідаційної комісії?

2. Який порядок розгляду претензії кредиторів до суб'єктів господарювання, що ліквідуються?
3. Яке рішення повинен винести господарський суд?

Варіант 25

Теоретичні питання:

1. Правовий статус товариства з обмеженою відповідальністю.
2. Захист прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності.

Ситуаційне завдання 1.

До Вас звернувся Ємельянов П.П., директор відкритого акціонерного товариства “Медінвест”, зареєстрованого в м. Мінськ (Республіка Білорусь), яке спеціалізується на виробництві медикаментів та постачає значну їх частину в Україну. Як свідчать результати маркетингових досліджень спеціалістів ВАТ “Медінвест” на протязі останніх трьох років в Україні постійно збільшується попит на продукцію їх підприємства, в зв'язку з чим директор білоруського підприємства вирішив розширювати бізнес в Україні. Основними вимогами ВАТ “Медінвест” до організації бізнесу в Україні є:

- 1) повний контроль за діяльністю підприємства з боку російського підприємства;
- 2) простота організації та управління новим підприємством;
- 3) обмеження відповідальності по зобов'язанням нового підприємства лише статутним фондом.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Яку організаційно-правову форму можна порекомендувати ВАТ “Медінвест” для організації бізнесу в Україні?
2. Чи необхідно клієнту створювати нову юридичну особу чи він може зареєструвати в Україні представництво ВАТ “Медінвест”?

Ситуаційне завдання 2.

Виробничий кооператив “Тандем” (далі – ВК), ставши співзасновником товариства з обмеженою відповідальністю “Авангард”, зобов'язався внести до статутного фонду товариства 100 тис. грн. До реєстрації товариства ВК вніс мінімально необхідну частину вкладу, однак решта вкладу у встановлений строк ВК не була внесена.

1. Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:
2. Яку частину вкладу вніс ВК до статутного фонду ТОВ?
3. В який строк ВК повинен був внести свій вклад повністю?
4. Які санкції, ким і в якому порядку можуть бути застосовані до кооперативу за прострочу внесення вкладу.

Ситуаційне завдання 3.

21 вересня 2017 р. ухвалою господарського суду було порушено провадження у справі про банкрутство АТ “Універмаг Львів”. 30 вересня 2017 р. оголошення про це було опубліковано у засобах масової інформації.

Фізична особа-підприємець Сергієнко дізнався про порушення провадження у справі про банкрутство 15 грудня 2017 р. У той же день він подав заяву про включення його у список конкурсних кредиторів.

Господарський суд відмовив Сергієнку у задоволенні його заяви на підставі пропущення ним місячного строку для звернення до суду.

Сергієнко звернувся за допомогою до адвоката і поставив перед ним завдання знайти правовий шлях для прийняття його заяви до розгляду господарським судом.

Дайте правовий аналіз даної ситуації.

Варіант 26

Теоретичні питання:

1. Правовий статус товариства з додатковою відповідальністю.
2. Система, статус та повноваження державних органів, що здійснюють регуляторну політику та захист підприємництва.

Ситуаційне завдання 1.

П'ятеро громадян вирішили створити господарське товариство, яке б характеризувалося:

- 1) можливістю залучення коштів інших осіб (незасновників) з метою створення значного за розмірами капіталу;
- 2) незначним ризиком для учасників товариства у разі негараздів в його діяльності;
- 3) за законодавством – найбільш спрощеним виходом засновника з товариства;
- 4) можливістю формування виконавчого органу не лише з учасників товариства, а й з найманих працівників.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Якому виду господарських товариств відповідають ці ознаки?
2. Які дії мають виконати засновники для реалізації свого задуму?

Ситуаційне завдання 2.

Публічне акціонерне товариство (далі – ПАТ) “Пролісок” викупило в акціонера Лагоди сплачені ним акції за рахунок сум, що не перевищують статутний фонд, оскільки, на думку голови правління ПАТ “Пролісок”, все майно ПАТ є його власністю і він володіє, користується і розпоряджається своїм майном на власний розсуд.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи вірну позицію займає голова правління ПАТ “Пролісок”?
2. Чи містить чинне законодавство обмеження щодо можливості реалізації власником свого права власності?

Ситуаційне завдання 3.

Прокурор звернувся до суду з позовом про скасування державної реєстрації підприємства з іноземними інвестиціями у формі товариства з обмеженням відповідальністю “Рокс ЛТД”, заснованого наступними особами: особою без громадянства, 15-річним громадянином України, казенним підприємством, споживчим кооперативом та благодійним фондом. В якості підстав позову прокурор навів такі: згідно чинного законодавства всі зазначені вище особи не вправі виступати засновниками господарських товариств; неможливим є створення підприємства з іноземними інвестиціями без участі іноземних фізичних або юридичних осіб.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи правомірні вимоги прокурора?
2. Яке рішення має винести суд

Варіант 27

Теоретичні питання:

1. Правовий статус повного товариства.
2. Державний контроль та нагляд за здійсненням підприємницької діяльності.

Ситуаційне завдання 1.

4. Троє громадян вирішили створити господарське товариство, яке б характеризувалося:

- 1) можливістю залучення коштів інших осіб (незасновників) з метою створення значного за розмірами капіталу;
- 2) незначним ризиком для учасників товариства у разі негараздів в його діяльності;
- 3) за законодавством – найбільш спрощеним виходом засновника з товариства;
- 4) можливістю формування виконавчого органу не лише з учасників товариства, а й з найманих працівників.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на такі питання:

1. Якому виду господарських товариств відповідають ці ознаки?
2. Які дії мають виконати засновники для реалізації свого задуму?

Ситуаційне завдання 2.

Акціонери публічного акціонерного товариства “Вербена” що в сукупності володіють 8,5% акцій поставили перед спостережною радою товариства вимогу про скликання позачергових зборів акціонерів у зв'язку із прийняттям правлінням акціонерного товариства рішення, що суперечить інтересам акціонерів і виходить за межі компетенції правління.

Спостережна рада відмовилася виконати ці вимоги, посилаючись на недоцільність такого кроку у зв'язку із запланованими на січень наступного року черговими зборами акціонерів.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи вправі спостережна рада акціонерного товариства вирішувати питання про скликання позачергових зборів акціонерів?
2. Чи можуть акціонери-ініціатори проведення позачергових зборів скликати такі збори самі?
3. Якими правами наділено меншість в акціонерному товаристві щодо управління справами товариства?
4. Який Ви можете запропонувати вихід з цієї ситуації?

Ситуаційне завдання 3.

Інспектора районної податкової інспекції Петренка звинувачено у порушенні антикорупційного законодавства та притягнуто до адміністративної відповідальності за провадження підприємницької діяльності, оскільки під час перевірки з'ясувалося, що Петренко був учасником товариства з обмеженою відповідальністю "Ікс" (далі – ТОВ). Петренко заперечував проти цих звинувачень, посилаючись на те, що фізична особа – учасник ТОВ не є підприємцем. Підприємницькою діяльністю, на думку Петренка, займався не він, а засноване за його участю ТОВ.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на наступні питання:

1. Чи мав право Петренко займатися підприємницькою діяльністю?
2. Чи заслуговують на увагу доводи Петренка?
3. Чи змінилася б ситуація, якби Петренко був учасником не ТОВ, а акціонерного чи повного товариства?

Варіант 28

Теоретичні питання:

1. Правовий статус командитного товариства.
2. Порядок проведення перевірок суб'єктів підприємницької діяльності.

Ситуаційне завдання 1.

До адвоката звернувся громадянин США із запитом, в якому просив надати юридичну консультацію з питань організації бізнесу в Україні. Іноземця, зокрема, цікавило, за якою організаційно-правовою формою слід створити юридичну особу, щоб вона відповідала наступним вимогам:

- 1) мета – отримання прибутку;
- 2) предмет діяльності – торгівля цінними паперами або послуги у сфері страхування та накопичувального пенсійного забезпечення;
- 3) учасники – фізичні та юридичні особи резиденти і нерезиденти;
- 4) можливість концентрації капіталу у значних розмірах;
- 5) управління відбувається всіма його учасниками;
- 6) підвищений рівень забезпеченості вимог кредиторів.

Керуючись чинним законодавством, підготуйте письмову юридичну консультацію з цих питань.

Ситуаційне завдання 2.

Статутом товариства з додатковою відповідальністю "Ріел-Сервіс", засновниками якого є пенсіонер Олексик та громадян Донець, передбачені такі види діяльності: торговельна та посередницька діяльність, виплата та доставка пенсій, маркетингові послуги, грошова допомога малозабезпеченим громадянам, надання усіх видів рекламних послуг, постачання природного та скрапленого газу, надання туристичних послуг, виробництво, передача та постачання електроенергії.

Керуючись чинним законодавством, дайте обґрунтовану відповідь на питання:

1. Чи всі з названих видів діяльності можуть здійснювати зазначеним товариством?
2. Чи відповідають вимоги статуту товариства з додатковою відповідальністю "Ріел-Сервіс" чинному законодавству?

Ситуаційне завдання 3.

Розпорядженням Голови територіального відділення Антимонопольного комітету України було проведено примусовий поділ приватного акціонерного товариства "Оріон", яке займало

монопольне становище на ринку з виготовлення прасок. Зі складу підприємства було виділено цех, в якому виготовлялися включателі до прасок і частка внутрішнього обороту якого в загальному обсязі продукції АТ становила 25%.

АТ “Оріон” звернулося до Господарського суду. Обґрунтовуючи позов, представники ПАТ “Оріон” звернули увагу на дві обставини:

- 1) рішення про примусовий поділ прийнято з порушенням вимог до його проведення;
- 2) діями товариства не було завдано збитків (не ущемлено інтересів) іншим суб’єктам господарювання чи споживачам.

Чи правомірні дії Голови територіального відділення Антимонопольного комітету України?